

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204972

UNIVERSAL
LIBRARY

శ్రీ

వై జ యం తీ వి లా స ము

అను

వి ప్ర నా రా యణ చ రి త్ర ము.

ఇ డి

సా రం గు - త మ్మ యా మా త్మ్య ని చే

రచియింపఁబడి

శ్రీ రాఘవహమాను నందుకూరి వీరేశలింగముపంతులు

స రి చూ డఁ బ డి

యస్. గున్నేశ్వరరాఘబ్రదర్శువార్షికి పుస్తకములు

ప్రచింతాపణిముగ్ధక్షరశాలయందు వ్రాంకట్రామ !

ముద్రింపఁబడియె

౧౯౧౩. మూర్కెట్

రాజమండ్రి.

1924

ప్రీతి క.

నీతిబోధక మగునీవై జయంతీవిలాసమును మిగుల మనోహర మగునై లిని రచియించిన కవి సారంగు తమ్మయ్య. ఈతఁ డావ స్తంభ సూత్రుఁడు. భారద్వాజగోత్రుఁడు. నరసింహమంత్రి పుత్రుఁడు. సారంగు తమ్మయ్యాచూత్యపాత్రుఁడు. నాలుగాశ్వాసముల పద్యకావ్యముగా రచియింపఁబడిన యీవై జయంతీవిలాసమునందు విప్రీనారాయణుఁ డనెడి యాశ్వారుచరిత్రము మిగుల రమణీయముగా వర్ణింపఁ బడినందున దీనికి విప్రీనారాయణచరిత్ర మనియు నామాంతరము గలదు. ఈవిప్రీనారాయణునికే భక్తపాదరేణు వని యర్థమిచ్చు తొండరడిప్పొడియాశ్వాసని యుత్తరము వేరు. ఈపుస్తకమునందలి కవి త్వము మనోహరముగానే యున్నను. నందందుఁ గవిత్వమువారి ప్రయోగములకు విరుద్ధము లయినప్రయోగములు గానఁబడు చున్నవి.

ఇందలికథయు మిక్కిలి యింపుగా నుండును. విప్రీనారాయణుఁ డనువైష్ణవబ్రహ్మచారి కావేరీతీరమున శ్రీరంగక్షేత్రమునందు నొక పూలతోట నాటించి యందు వసించుచు మాధుకరవృత్తిచే జీవించుచు భక్తితో శ్రీరంగనాయకునకుఁ దులసిమాలల నర్పించుచుఁ గాలము గడపుచుండెను. ఇట్లుండఁగా మధురవాణియు దేవదేవియు ననువేశ్య లక్కఱెలియం ద్రిద్దఱుతని నాపుష్పవాటిలోఁ జూచి యాతనినిష్ఠ కద్భుతపడి భక్తితో మ్రొక్కుకొని సతఁడు వారిమ్రొక్కు గైకొనక పోయెను. అప్పుడు దేవదేవి యలిగి యప్పతో నంతయు నెదిరించి పలుకఁగా మధురవాణి చెల్లెలి నూరార్పుచు నెట్టకేలకు శాంతచిత్తము జేసి యతనివైరాగ్యమును గొంత ప్రశంసించెను. అప్పుమాట లంగీకరింపక బహువిధంబులఁ జెల్లె లావీధ్యవైష్ణవుని విటుని జేయవచ్చునని యు. అప్పు యతని నట్లు చేయుట సాధ్యము క్రాదనియు వివాదపడిరి. దేవదేవి తా నావైష్ణవబ్రహ్మచారిని విటునిజేసి యింటికిఁ దేలేకపోయిన పక్షమునఁ దాను వేశ్యావృత్తిని విడిచి దాసి నయ్యెడ ననియు మధుర

వాణి యతని నట్లు చేయఁగలిగినయెడలఁ దాను దేవదాసీత్వము విడిచి యుండే దానిని నయ్యెడ ననియు నొండొండులతోఁ బంతుములు పలికినమీఁదట దేవదేవి తనంతాభరణములను గస్తూరితలకమును దీసి తులసిపూసల పేరులను. ఓరుమణినామమును వేసి నానవేషముం బాసి, దాసరిసానియై తిన్నఁగా విప్రనారాయణుడున్న యారామ మునకుఁ బోయి యాతనికి నమస్కారముచేసి, హేయభాజనమయిన వేశ్యావృత్తివై విరక్తి పొడమనట్లు నటించి, వేశ్యావృత్తిని నిందించుచు దియ్యనిమాటలు చెప్పి యాతనిచేంతఁ జేరి పరిచర్యచేయుచు దాన్య విషమున మెల్ల మెల్లఁగా నాతనియల్లము కలంఁజొచ్చెను. ఇట్లు కొంతకాలము దానురాలే పోయి గలుగుచున్నచోకి విప్రనారాయణుని నభ్యర్థనమైనవృద్ధయము ది. దిసికిమమునఁ గరఁగి నీటికంటెను బలచంద్రై దేవదేవి మనస్సుతో నైక్యమయ్యెను. అంతట గురువే దానురాలేకి దానుఁ డయి పరిచర్యచేయ నవకీ చి, వేడుకొనఁగా మొట్టమొదట నాటక్కరివారఁగన నీతులఁజెప్పి యాతనిచేత బ్రతి మాల్పించుకొని భాగవతకైంకర్యము సంగీరించి తుద కాతని సింహ బాలురు జేసి తనయింటికే కొనిపోయి సంపదము గలిచెను.

ఇట్లావైష్ణవపటుని విటునిజేసి తెచ్చి యిట్లు చేర్చినతరువాత వేశ్యమాత తగులుకొని కూఁతునకు బుద్ధిచెప్ప మొదలుపెట్టెను. తాను బట్టినప్రతిష్ఠ నెరవేరినందున గూతురును దల్లిమాటలకు సంతోషించి కొత్తయల్లుని నెల్లువెడలింప దల్లిం బురికొల్పిన నానన్నంగై కొని వేశ్య మాత నూతనజాతూతను జేరి కసరి సాగనంపగ నాభాగవతోత్త ముడు వేశ్యాగృహము విడిచి తనకటీరముచేరి తనవృద్ధయేశ్వరిని తలచి చింతిల్లుచుఁ బ్రయురాలి గుణసంపత్తిని ప్రశంసించి యడియానపడుచు భూలోకమున వేశ్యలకుఁ దల్లులను సృష్టించినందునకు హృదేవుని నిందించుచుఁబరితపింపఁ జొచ్చెను.

వేశ్యాసంపర్క మెట్టివృథమనస్కుల నయినను ననర్థములపా లు చేయకమాన దనుముఖ్యాంశమును జక్కఁగా బోధించు నీగ్రంథ మును శ్రీచింతామణిమ ద్యాక్షుశాలను గింసినదాదిగ ముద్రింపఁ

అటు. బహువ్యయపదమునలకు లోనయి యుత్తరహా
 త్తమప్రబంధములఁ ద్రవించి, యాంధ్రప్రపంచమునక
 కారము గావించిన వర్తమానాంధ్రకవితాపితామహుల
 నన బ్రహ్మశ్రీ రావుబహదూరు కందుకూరి వీరేశలింగ,
 వారు మా యశస్వీమములయొక దయార్ద్రహృదయు లయి,
 వాగ్విద్యనైదవలసిన యీ కలమునందు సహితము ప్రయా
 గముకయుఁ దలంపక ప్రసన్నము ద్రివిధతీర్థముల సతిజాగరూక
 వాగ్విద్యప్రతుల ననేకములఁ బరిశీలించుచు మాకెంతయుఁ బ్రో
 వహకరింపగ నుండఁగల్గు పరిష్కరించినందులకు వారియొక మిగుల
 ప్రజ్ఞుల మగుచున్నారము

భాషాభివృద్ధికరములు సీతీబోధకములు సగు స్థితిపూర్వకవి
 ప్రణీతము లగునముదిరిగిగ్రంథము లెవ్వరియొద్దనైన నున్నయెడల
 వానిం బంపించి గృతేజ్ఞతాపూర్వముగాఁ గైకొని వాంఠిం బ్రకటిం
 చేది మరి సంతోషపూర్వముగాఁ గెలియఁజేయుచున్నాము.

రాజమహేంద్రవరము,

24—5—06.

యస్. గున్నేశ్వరరావు బరదర్శు.

రెండవ కూర్పు పీఠిక .

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి !

ఈయుత్తమగ్రంథముయొక్క మొదటికూర్పు ప్రతులన్నియు
 పోర్టుకాలములోనే విక్రయించఁబడినందున ననేకులు ప్రతులకు వ్రాసె
 చుండటచే దీనినిప్పుడు మరల ముద్రింపించితిమి. ఇది యందఱుఁ జదివి
 యానందింపఁదగిన గ్రంథమని వేఱుగఁ జెప్పనక్కరయేలేదు. ఇంక
 ఃట్టి యత్యంతమనోహరగ్రంథములు ముద్రింపించు ప్రోత్సాహము
 నాంధ్రదేశీయులు గలిగించెదరని హృదయపూర్వకంబుగా నమ్ము
 నున్నారము.

రాజమహేంద్రవరము,

192—7—192 4.

యస్. గున్నేశ్వరరావు బరదర్శు.

వై జ యం తీ వి లా న ము

అను

వి ప్ర నా రాయణ చ రి త్ర ము

—:—:—

ప్రథమాశ్వాసము.

అ వ తా రి క.

- ఉ. శ్రీసనుధానుతాంఘ్రి వివరింప శిరీషదభోవమాన మీ
 ఘోనరుకేల్ని సగ్గ గుణకర్కశ మశ్మము మెట్టఁ బల్కె నె
 ట్లీవసుధామరుం డనుచు నింతులు వల్కఁగ నంటఁ గొంచులో
 కావనుఁ డైన పెండ్లికొడు కన్మదబీప్సితనుల్ ఘటించుతక.
- చ. జను లరు దంద నాఘచుఘ చావలతన్ దరియంగఁ జూచి లో
 నినువఁగఁ గూర్చినీడలను నెమ్మి రహి న్బరి విప్ప నయ్యెడన్
 గనుఁగొనువారికి న్నలిగఁగన్నులవండు వటంచు నెచ్చెలుల్
 ననువులువల్కఁ గన్గొనల నవృధరానుత మమ్ము బ్రోవుతన్
- చ. మిహిరతనూనపాద్యుతుల మించి సమం చదుదారశక్తిచే
 బహిరబహిస్తమస్తతులఁ బావుచు శేషశయానుకార్యని
 ర్వహణసమర్థమై యతిపరంపర_ బెంపెనలార్చునమ్మహా
 మహాముచుదర్శనంబెవుడుమత్కృతిఁగూర్చుబ్ర)సన్నభావమున్.
- క. అమరఁగ నేఘనుశేష
 త్వము తగ శేషిత్వ మర్థవంతం బగు_ ద
 త్కమలాక్షున కట్టిసహ
 న్నిముఖుండు వచఃపరంపర ల్గ వ్రపసేయున్.
- ళా. దాసుం డైన సఖుఁ డైన తురంగ మయి చిత్రచ్ఛత్ర మై మేల
 టె సింహాసన మె నునువలజన మె యంకో తమం బె రమె

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. ఆసారంగధరుండు గంగ మనుభార్యారత్నము స్పృంక్షి యై
వాసి న్వన్నెయు రా మెలంగి కనియె న్వంశావను న్బావను
న్భూసప్రమాడ్గణకావతంసనిరతాభ్యుద్గీతనానాకళా
ధీసంధాననురేంద్రమంత్రి గిరిమంత్రి స్త్రమంత్రిమందారమున్. 19

క. గిరిమంత్రిమాళిచంద్రమ
తరుణీమణియుండుఁ గనియె దానకళాభా
స్కరతనయుని ధరఁ దమ్మన
ధరదైర్య సనూనశౌర్యఁ దతగాంభీర్యున్. 20

మ. అనఘుం డాగిరిదండనాయకునితమ్మామాత్యునద్దానసం
జనితోదారయశోవిలాసములు నిచ్చుల్ గేఁగు మందాకినీ
ఘనసారామృతహరిహీరసురరాడ్గంధర్వగంధేభచం
దనమందాగనుధాంశుబింబములయందంబుల్ వినిందించుచున్. 21

ఉ. తమ్మనయంబుఁ బ్రోచుటకు ధారుణి బంధులు బంధుపారిజా
తమ్మన రామభక్తి గని తాత్వికులెల్లను వీని చారచి
త్తమ్మనఁ జూపులం దనిసి ధార్మికు లీతని దెంతమంచివృ
త్తమ్మన నాగిరిప్రభునితమ్మన మించె సుదంచితస్థితిఁ. 22

ఆ. తమ్మమంత్రి గాంచె దివ్యాయుయందు సం
దనుల శౌర్యసింహు నారసింహుఁ
జతురబుద్ధిచంద్రు సత్కళాగణచంద్రు
గిరిచమూపరేంద్రుఁ గీర్తిసాంద్రు 23

వ. అక్కుమారరత్నంబులయందు. 24

క. సారంగు తమ్మమంత్రికు
మారుండు సరసింహమంత్రి మహి రహి కెక్కెన్
ధారాళదానకమదమ
పౌరుషగాంభీర్యదైర్యపటుశౌర్యములన్ 25

సీ. ఏమంతి)దాతృత్వ మినతనూభవకల్ప
 భూజాతమేఘుల కోజబంతి
 యేమంతి)మతిలీల యిభవక్తృషణ్ముఖ
 స్వశ్చరధీశగురుమనీషలకు సాటి
 యేమంతి)నత్కిర్తి హిమశ్చైలకైలాస
 పర్వతేందులికు సౌభాగ్యధాత్రి
 యేమంతి)విక్రమం బింద్రనందనభీమ
 చర్యలకును నతిస్తారకంబు

పరఁగ నేమంతి)తేజంబు పవనమిత్ర
 భానుభవసాలలోచనప్రభల కుద్ది
 యతఁడు బుధబుధులొకనన్న తికిఁ దగఁజే
 మంతికలహేళి నరసింహమృతిమాళి

26

క. సారమతి యాస్మశింహుఁడు
 వాఙాశిగభీరుఁ డతులవై భవమున గౌ
 రీరమణి నీశుఁడుం బలె
 నారూఢాన్వయ వరించె నక్కమసాధ్విక

27

సీ. అశాంతశాంతిదాంత్యతులవర్తనముల
 నలయరంధరిసాటి యక్కమాంబ
 కళ్యాణరూపసౌశీల్యలక్షణముల
 నవనిపుత్రికపోల్కి యక్కమాంబ
 ప్రణవతపాతిప్రత్యగుణవైభవంబుల
 ననసూయపెన్నుద్ది యక్కమాంబ
 యతిధిసంతర్పణవ్రతవిధానంబుల
 నన్నపూర్ణకు జోక యక్కమాంబ
 యనఁగ లక్ష్మీకటాక్షవీక్షానులబ్ధ
 సకలసంపత్సమృద్ధిచే జగతియందుఁ

బాగడఁ దగు నన్నదాదికపుత్రజనని

హరికృపాలంబ రసమ్యయక్కుచూంబ.

28

చ. అనఘుఁడు తన్నుసింహవిభుఁడానతి యక్కుమయందుఁగాంచెముం

దనుపమవర్తమం డగుననంతన మంత్రిశిఖాపతంసమున్

ఘనుఁ డగువేకటాద్రి గణకప్రభుసన్నతు నానహోదరుల్

చనువున వామదక్షిణభుజుబులు మ్రోలె నహఃకులై తగన్. 29

చ. ఇననమతేజు లొసృపుల నెల్ల మహమ్మదుశాహి యేలు నీ

యెనుబడినాల్గుదుర్గముల నేలినయేలిక గోలకొండఁ ద

ద్దననగరీస్థలిక గరణికం బొనరించెడుఁ దమ్మచుత్రి యా

జనపతి రమ్మ పొమ్మఁ బ్రజల్ జయవెట్టి గృహస్థు లొననన్. 30

వ. అట్టివంశంబున మహాస్నతుండనై వివిధభోగంబు లనుభవించుచు

నుండ నొక్కనాఁడు.

31

నీ. రవికోటిరుచిపెంపు రవణింపుమణి

క్రిరీటంబువాఁడు సులలాటంబువాఁడు

ప్రతి లేక తనుజోక భాసిల్లుసిరి

పేరిజోటివాఁడు నువర్ణ సాటివాఁడు

కరుణారసము మించుకమలాలి పర్వించు

చూపువాఁ డెన లేనిరూపువాఁడు

పలువన్ని యలమించు దులకించుడా

మూపువింటివాఁ డభ్రంబువంటివాఁడు

నగుమొగంబున నెలవంక నలిక మైన

తిరుమణి ధరించువాఁ డొక్కదివ్యపురుషుఁ

డెదుట నిలుచుండి నాపేర నీవు సేయు

కావ్య మంకిత మొనరింపు భవ్యసరణి.

32

క. అని పల్కినంతలో మే

ల్కని నలుదిక్కులును గలయఁ గన్గొని స్వప్నం

బునఁ గులదైవము రఘుపతి

నను ధన్యునిఁ జేయ వచ్చినాఁ డని తెలివిన్.

33

ప. ఆహా మత్పురా ప్రతసుకృతపరిపాకం బతిహధురమధురసాస్వాదనం
బున వెగటువసునతండు కట్వాన్లుదికంబు రుచి గొనుచాదంబునఁ
బురాతనప్రాచేతసముఖ్య మహాకవివచస్సుధారసంబులు క్రోలు
వీనుల శ్రీరామచాదుగిండు మదీయూల్పసారవాక్యంబు లానుటకు
నుత్పహించెఁ గృతార్థుడ నైతి మత్సంకల్పంబు సఫలంబయ్యెనని
కృతనిశ్చయుడు నై యమ్మహానుభావునకు.

34

వస్త్యంతములు.

క నుభగనిజపాదుకాఖ్య

ప్రభులంబనభూరిరాజ్యపదభరతునకున్

సభయశరణాగతామర

శుభరతునకు సతులసద్యశోభరితునకున్.

35

క. భీ రదిక్టకరటిఘ

టాకట నిర్భేదచాపటంకారునకున్

భూకాంతాపీరభ్రా

జ్ఞాకిణకర్కశభగజావిటంకారునకున్.

36

క. ఖలతాటకావిపాటన

బలదర్పితసన్నహర్షి భావితరక్షః

కులహింసాపేతునకును

జలనిధివై కుంతతులితసాకేతునకున్

37

క. రత్నోగణవిత్తోభణ

దత్తోద్భట బాణధాశధశ్యాహతదృ

గ్నిక్షుడివాంధవిపక్షున

కక్షీణవచోనుదత్సహస్రాక్షునకున్.

38

క. శ్రీమహిళామూర్త్యంతర

భూమినుతాయోగయోగ్యభవనాద్భుతరే

ఖామంగళాంగజతను

త్రామమణిస్తోమునకును రఘురామునకుఁ.

39

వ సమర్పణంబుగా సభ్యుడయవరంపరాభివృద్ధిగా సభిమతార్థసిద్ధిగా
నారచియుంపబూసిన వైజయంతీవిలాసంబునకుం గథాక్రమం
బెట్టి దనిన.

40

శ్రీరంగపురవర్ణనము. శ్లో

నీ నిలిచె నేరాజధానిఁ బయోరహాసను

సజ్జపూల సంతతశయనమూర్తి

చెందె నేకటకంబునందు సంతతసర్వ

పరిపూర్తితోడఁ ద్రిపాద్విభూతి

పుట్టి రేపట్టణంబునఁ దృణద్రుమలతా

మూర్తులై తన్నిత్యముక్తవరులు

ప్రవహించె నేవీటఁ బరిఖావిభూతి

సవ్వరజాస్రపంతి కావేరిపేర

వేదశృంగంబు నోంకారవిగ్రహంబు

నైనశ్రీరంగదివ్యవిమానరాజ

మెచట నివసించె నిల దాని నెన్నదరమె

పుణ్యనికరంబు శ్రీరంగపురవరంబు.

41

నీ. ఆసించు నెవుడు నత్యానక్తి నమృహా

నటుడు నేగరిఁ గోణంగి యగుట

వాంఛించు వాగ్విధూవరుఁ డతిప్రేమ

నేపట్టణంబున మూగబారుదనము

కాంతీంచు నింద్రుఁ డుత్కంఠతో

నేరాజధానిలోపల నుపాదానపరత

కామించు దేవర్షిగణము లేపెనుబ్రహ్మ

శ్వపచపక్షిమృగాదిజంతువృత్తి

విరజ కావేరియై పుట్టి పరిఖ గాంగ

బరమపదవల్లభుడు రంగభర్త పేర

నాయకుడు గాంగ వైకుంఠగరి తాన

యైనశ్రీరంగవ్రతము శక్యంబె పొగడ.

42

చ. రమణ జెలంగునన్నగరింగవిహూనశిఖాంతరత్నకం

భములు నిజద్యుతిం బొదునఁ బ్రత్యహమున్ జనుహేళిచూచిడెం

వమున సదా భజించు ననుదార్చురమావతియే తదేకర

త్నముగ ననంతరత్నత వృథా యనుచుం దదుపాస్తతేజః క్షే. 43

ఉ. ఏతటిఁ జంద్రపుష్కరిణి నీతలు వెట్టెకువేల్పుఁజా లుభ

స్నాతృజనాఘముల్ చనెడుచందముఁ దజ్జలజాతభృంగసం

ఘాతము లుప్పరం బెగయుకైవడియున్ వివరింప నొక్కతీ

రై తెలియంగ రామి నొకయప్పటికిఁ బరికించు ఝాక్యతిక్. 44

తే. సారెసారెకుఁ జారకర్పూరగంధు

లాడుకావేరినీటఁ బెం పైనవైరు

పటభాస్యంబు లచ్చటఁ బండు గానఁ

బుడమిలో వడ్లు కర్పూరభోగులయ్యె.

45

వ. అందు.

46

సీ. అలికాదికాంగంబు లనుగతశీ)చూర్ణ

ధవళోర్ధ్వపుండ్రబాంధవము నెరప

వదనాంబుజములు దివ్యప్రబంధాను

సంధానవాననతోడ నంటు నేయఁ

గంరదేశంబులు కమలాక్షతులసికా

మాలికాసాహర్దలీల నడప

క్షామములములు శుంభత్సుదర్శన

పాంచదశ్యలాంఛనమైత్రీ సంఘటింప

నాజవంజఘృతమహాబ్ధిమజ్జ

దఖలచేతనసంరక్షణావతీర

విష్ణుసర్వాయమూర్తుతై వీట నుండు

భాగవతు లాత్మవిద్యానురాగవతులు.

47

సీ. రమణీయ తేజోవిరాజులు రాజులు

పటుపరాక్రమసముష్ఠులు భటులు

నిజబలాధరితదిగ్గజములు గజములు

హరిణవేగజితార్కహరులు హరులు

వివిక్తక్రిశుప్తీకవిబుధులు విబుధులు

వితాభిమకమరుత్కృపులు కవులు

రతిరాజకంఠహారములు రమణులు

వంధర్తనర్తకల్ వర్తకులును

గలిగి కైవల్యఫలదాయకీతింద్రీ

భూమిరుహవల్ల యైసయఘ్నరతుతిల్లి

విలయమున సత్సంగముగాక వెలయ సరిసి

శాశ్వతరూపుల నేలు నధీశ్వరుండు.

48

సీ. విలయసన్న్యగోధదళేశాయిశాంబరీ

బాలకుండు తిగ్రిలోకపాలకుండు

కమలాకపోలకుండు మపతిరచనా

విచక్షణుండు గజేంద్రరక్షణుండు

వివిధఘోషశసహస్రవిలాసినీ మనో

రంజనుండు నిశాఢభంజనుండు

సనకాది సంయమిశ్వరలోచన చకోర

చందిస్తుండు సుధాబ్ధి మందిరుండు

చరణనీరాజసక్తియా చరణకలిత

నమదుమాసఖ శతమఖ ప్రముఖ దివిజ

రాజకోటీర కోటీవిరాజితాబ్జ

రత్ననీరాజితవిభుండు రంగవిభుడు.

49

తే. ఆనుహదేవు కరుణాకటాక్షవీక్ష

ణప్రభావంబువలన నిజప్రజలకు

దురితరోగాపమృత్యువుల్ దొలగి చెలంగు

పుణ్యరమతల్లి శ్రీరంగపురమతల్లి.

50

మ. విమదద్వన్యగుత ప్రభూతమహిమన్ విఖ్యాతయై తత్పురో

భయపార్శ్వంబుల నప్రయత్నపరిఖా భావంబునంబొప్పు న

క్షయపుణ్యాకరవారి వారినిధికి గారాపుదేవేరి వా

గ్దయితాద్రీంద్ర కుమారికుంభ భవసాక్షాన్నారి కావేరినాన్. 51

ఈ నారాయణుండను వైష్ణవునిచరిత్ర శ్రీ

క. ఆసరిదగణికడఁ బెం

వై సప్తతొర్ధ్వ శిఖిధరామరనివహ

వాసంబు మండగుడి యన

భూసురపుర మొకటి వెలయు భూసురపురమై.

52

గీ. ఇందిరాసఖుడను పేర నందు నుండు

నాదినారాయణుండు లోకైకభర్త

ఘోరకలికాల కలుషాధకారతతులు

పొరయకుండ. గృహదృష్టి పరంగజేసి.

53

శా. పారంపర్యసమాగ తాద్యయమను బ్రహ్మజ్ఞు లామ్నాయచూ

డారుఢస్ఫుటశేముషీకు లరివడ్వర్గోద్ధితాతంకధి

క్మూరస్వాంతులు నిత్యభాగవత కైంకర్యాసురకుల్ నవ

శ్రీరామానుజమూర్తు లప్పరమునన్ శ్రీవైష్ణవాగ్రేసరుల్.

54

వ. అందు.

55

సీ వేసవేదాంగాది విద్యాప్రవీణుడు
 పరతత్వవిజ్ఞాన పారగుడు
 నిత్యభాగవతార్ప నాత్యుత్సుకస్వాంతుఁ
 డఖిలజీవదయాపరైకబుద్ధి
 యతులితై కాదశీవ్రత నిత్యశీలుండు
 ద్వాదశీవాసరొత్సవ విధాయి
 యగణితశకుదయాది గుణసంపన్నుడు
 త్రిభువనస్తుత్య నిర్నిద్రయశుండు

పంశపారపరీలబ్ధ వైష్ణవాంశ
 పంచసమస్కార విభవ విభ్రాజమానుఁ
 డాత్మసన్నిహి తాదినారాయణాంభి

యుండు నారాయణాహ్వయుఁ డొకగృహపతి
 శా. ఆనా గాయణ ధర్మవన్ని పతి సేవాలోల సాక్షిఁ తా
 నూనప్రోద్వద గణ్యపుణ్య యసమానోదార శృంగార లీ
 లానిస్సారిత విశ్వలోక మహిళాలావణ్య విప్రసవ్యయ
 శ్రీనీరాకరఁ డిట్టి యెన్నఁ దగు లక్ష్మీనామధేయబువన్.

56

57

క. శ్రీమత సాలక్ష్మీ
 నారాయణులుండు మనుజునారీపురుషా
 కారము దాల్చినలక్ష్మీ
 నారాయణు లని జగజ్జనంబులు మోగవన్.

58

వ. ఇట్లా దుష్టులు కులశీల జగస్తుత్య నిత్యానుకూల దాంపత్యంబు
 లం బ్రవర్తించుచుండ నొక్కనాఁడు.

59

సీ. మహనీయసలినాత్మ మాలికావలయంబు
 కురుబోడితలఁ జుట్టుకొన సమర్చి
 శ్రవణాక్షిఖురశృంగ సహితమై కప్పారు
 సారంగచర్మ ముసమునఁ బూని

పృథులసాలగ్రామ పేటేనహిత మైనక

కపాల కక్షభాగమునఁ దాల్చి

కాషాయ కాపీన కలితమన్మర దండ

కుండికల్ చేదోయిఁ గుదురుకొల్చి

యడుగడుగునకు నారాయణా యటంచు

నరుగుదెంచెఁ దదీయ గేహంబునకును

మాధుకరవృత్తి తనుయాత్ర మహిఁజరించు

యతివరుం డొక్కరుండు మధ్యాహ్నవేళ.

60

గీ. వచ్చిన యతీందురీనకును దద్వైష్ణవసతి

భిక్ష తెచ్చిన సతఁ డామృగాక్షిఁ జూచి

యొందు ననవత్సభిక్ష నే నంద ననుచు

నొల్లక చనంగ సతని కయ్యుచిద యనియె.

61

వ. మహాత్మా వైష్ణవగృహంబున దేవపూజానంతరంబున సతిభిభా
గంబు విభజించి నాయుంచిన శ్రీ విష్ణుప్రసాదంబుఁ బ్రాకృతా
న్నంబుచుం బోలె నుల్లంఘింపం దగునే మీ రెఱుంగనిధర్మంబు
ను గలదె యేతదర్థంబు చిత్తంబునకుఁ దెచ్చుకొండనిన సతం
డది యట్ల కా నిశ్చయించి నెప్పుది సన్నతిలి యమ్మాధుకరంబుఁ
గ్నైకాని చనియెనంత నక్కంతారత్నంబును యతివాక్యంబు
మనంబునకు ఘనం బైనభేదంబు నాపాదంపఁ జూతాక్రాంతయై
యున్న సమయంబునఁ దదీయధర్మ చనుదెంచి తత్సనో వైక
ల్యంబు గాంచి యిది యేమికారణం బనిన సయ్యతివ యయ్యతి
వాక్యం బెఱింగించి పతి కిట్లనియె.

62

శా. దోడ్చి యీకుల మంచు నెంచఁ దగుసాధున్ముత్య వంశంబునన్

బాద్రత్నంబునఁ దేజరిల్లు జననంబుం బొందినన్ వేల్పురా

గిడ్రా పోవ్యజనాలి కీమె యనునట్కిర్తిం బ్రదీపించినం

గొడ్చి లై నవధూటిడన్న మని పేర్కొ నిష్ఫలం బిమ్మహిన్. 63

గీ. దానధర్మము లెన్ని చందములనైనఁ
దగ నొనర్చినఁ గలునే నుగతి జగతి
సారతాకిక వైదికాచారనియమ
కలన గలపుత్ర తిలకంబువలనఁ గాక. 64

గీ. దేహి యని చేయి చాచినదేహి కిదను
మనకు భోగింపఁ దగినజీవన మొసఁగి
నందనానంద మీఁదాయె నిందిరాధి
పతికి నవచార మేమి చేసితిమొ కాని 65

వ. అనిన సతికిఁ బతి యిట్లనియె. 66

క. కారణము లేక చెందవు
ధారుణి నాపదలు సొపదలు నిందులకై
యారట పడి సర్వేశ్వరు
దూఱుట గోరుటయుఁ దగదు తోయజరయనా. 67

వ. అని నిజకాంత నూటించె నారాత్రి వేకువ నయ్యిందువదన
స్వప్నంబున. 68

ఉ. నల్లనిమేను నిల్వతిరునామము పచ్చనివట్టు నాభిపైఁ
దెల్లనితమ్మియుం గలుగుదేవుఁడు కుంకుమవన్నెఘ్నురా
బొల్లని నెక్కి నల్పుఁడెలుపుం గలపువ్వులదండ దెచ్చి యు
త్ఫుల్లనిజాంబలిం జగురుఁబోడి కొసంగెను సత్కృపామతిన్. 69

మ. కరుణావారిధి శౌరి దివ్యసుమనోగంధోల్లసన్నాల్లవ మా
దరణం బొప్ప నొసంగ నప్పుడె యహో తదైవయంత్యశవి
స్ఫురణగర్భముదాల్చి పొల్చెఁగడు నప్పుఁబోడి భాస్వద్యుతిన్
హరిణాంకప్రతివత్కళావహసశోభాంచత్పతీచీరుచిన్. 70

వ. ఇట్లు గర్భంబు దాల్చి నవమానంబులు పరిపూర్ణం బైనయనంత
రంబ. 71

❀ విప్రనారాయణుని జననము. ❀

క. మాసంబులలోపల నే

మాసము దా ననియె మున్ను మధుసూదనుఁ డ

స్తూతమున నిండ్రదారర

మాసము యత్సృజ్యవతి కుమారుం గనియెన్.

72

వ. ఇట్లు జన్మించినయక్కచూరరత్నంబునకు గ్రీమంబున జాతకర్ష
నామకరణాదిసాన్కారంబు లొనగూర్చి విప్రనారాయణాభిధానం
జేసి యర్హతలంబున నుపనీశుఁ గావించినయనంతరంబున.

73

గీ. వేదవేదాంగశాస్త్రాదివిద్య లెల్ల

గురుముఖంబునఁ జదివి తత్పఠత నతఁడు

విష్ణుభక్తులఁగన్న సేవించుఁ బుడమి

నెరఁగి మీసాదనమున నే నటించు.

74

గీ భక్తులకుఁ దొండ రఘిశబ్దమున కడియు

రేమవునకుఁ బొడి యని యారీతి ద్యవిట

భాషఁ బరఁగుటఁజేసి తద్భాషజనము

లతనిఁ దొండరడిప్పొడియండు భువిని.

75

సీ. సాత్త్వికత్వము పురుషత నహించినరీతి

వినయఁ బు మూర్తీభవించినట్లు

కరుణ మనుష్యవిగ్రహము దాల్చినపోల్కి

జ్ఞానంబు సాకార మైననగిది

సత్యంబు పురుషవేషము ధరించినలీల

తాల్చి శరీరవంత మగుభాతి

శాంతంబు మానవజన్మ మెత్తినజాడ

హరిభక్తి తను వొందినట్టిసరణి

నకలకి శ్యామగుణరత్నజలధి యగుచు

వెలయు శ్రీవైష్ణవాచారముల బుద్ధి

భగవదష్టాక్షరీమంత్రపరమజపప
రామణు డైన విప్రనారామణుండు.

76

క. వనమాలికాంశమున సం

జనితుం డగు వాననాపశమున నతనికిన్

వనమాలిక లంబుజగో

చతునకు నర్పించుబుద్ధి జనియించుట యున్.

77

సీ భూతనిర్మాణైశ్చాతురి గల్గు గల్గారి

నెయ్యది విష్ణుఁ డజన కొనఁగె

నజుఁడు నెద్దాని నిజాత్మ సంభవుఁడైన

మనువు పృథ్విప సమ్మతి నొసంగె

మనువు నిత్యైకువేడిన నేదియొసఁగెను

నర్పించెనాతఁ డెయ్యది యయోగ్య

నిత్యైకుపిమ్మట నెద్ది దాఁబూజించి

జానకీపతి విభీషణున కిచ్చె

నతఁడు గొనిపోవఁ జంద్రచోళాధిపతికి

నిచ్చినవరమ్ము దలంచి వాఁ డేలుచోళ

దేశమందున నిల్పె నేకవ్యథామ

మట్టిశ్రీరంగధామంబునందు మిగుల.

78

గీ. ఆదిభోగీంద్రభోగశయ్యాశ్రయమున

నుభయదేవీసమేతుఁడై యున్నదేవ

దేవుఁ గరుణాపయోధి రాజీవనాభుఁ

జేమిఁ బూజించు నవశృష్టదాతుకముల.

79

వ. ఇట్లు పూజించుచుండి.

80

గీ. పరులతోటలవిరులచే సరులనెంత

పెంపుగా స్వామికే నమస్కించుచున్న

దీనిచేఁగూలి మాత్రంబె కాని పూర్ణ
ఫలము రాదని యొక్కయుపాయ మెంచి.

81

క. ఆమహి శ్రీరంగేశ

స్వామికిఁ బడమట. గవేరజాతీరమునన్

భూమకుటంబై తనరెడు

శ్రీమకుటద్వీపమధ్యసీమ మునంగున్

82

క. దేవార్చనానిమిత్తము

దా వేటాకతోట సేమందలఁచి యతండా

తావుగృహస్థులచేతన్

వేవిలి సుక్షేత్రభూమి విలువకుఁ గొనియె.

83

వ. ఇట్లు గైకొని.

84

గీ. అది మఱియు మెత్తగాదున్ని యచ్చుగట్టి

విత్తనాల్పల్లి యలఁగఁ దీవియలయంట్లు

నాటి కారీషరజము సాంద్రముగఁ జల్లి

విసువ కేతాన నెత్తుఁ గావేరినీరు.

85

క. జాజాలు చేమంతులు విర

వాదులు కురువేరు కుందవాసంతికలున్

గేదంగులు కరవీరము

లాదిగఁ బోదెగను జేసె నారామమునన్.

86

గీ. చుట్టుపంచాది పెట్టించికట్టె నందుఁ

జపుకముగ మూడుచేతుల చవికెయొకటి

నేమమునఁబెంచె దత్పురోభూమిఁ బరమ

పావనంబై నయొక తులసీవనంబు.

87

వ. ఇవిధంబునఁ బుష్పవాటి నాటించుచు నతండు.

88

కా. స్వాధ్యాయంబు బఠించు సాంగకముగా సంధ్యాద్యనుష్ఠానముల్
విధుక్తక్రియ నాచరించుఁ దఱితో వ్రేల్చునృపూతాత్మకై

మధ్యేరంగశయాశ మూర్తి కిడు సమ్యగ్భక్తిఁ దోమాలికల్
మధ్యాహ్నంబువఁ గుఱి బితుఁ దనువు న్నాథూకరప్రక్రియఁ. 89

క. ఈరీతివి భైత్యము తను

ధారకముగ నతఁ డనారతము నేకత మ

య్యారామముఁ బోషించును

భూరిసమత్సుకత శిశువుఁ బోషించుగతిన్.

90

క. శ్రీధర సేవారతుఁ డగు

నాధరణీనురునితోఁట నలరించుటకై

సాధుగతి వచ్చెనో యన

మాధవుఁ డేతెంచె వనరమాధవుఁ డంతన్.

91

ఉన్యసంతర్దు వర్ణనమఃస్థిత

సీ. మననప్రతాపిగ్నిమంటలు పూలె

లేమాపులఁ జిగురుజంపములు వాలిచే

నసమాయుధునికీర్తి యెఱఁగుక్తృపడి

మల్లి కాకుంజములను మొగ్గలు దనర్చె

స్ఫురగ జార్జి చామరములై పున్నాగములఁ

బ్రసూనగుళుచ్చములు ఘటిల్లె

జలజాస్త్రబలరేణువులు నాఁగ సంపెంగ

గమి మరుద్గత పరాగములు నెరసెఁ

గుసుమబాణాసన ముహురాఘవ్యమాణ

కావళీశంఖ పటహదక్కల తెఱంగు

దాల్చె నామని యన మహాధ్వని నొనర్చెఁ

గీరకలకంత సమదభ్రంగీకులంబు.

92

సీ. అంగజాయత్నాంతరంగ జాయాకాంత

ఘోరవాయవ్య కింశారుతములు

జరమతంగ జపరిన్ఫుర దుపహ్వరిగిరి

నైవరసంచాగ నిర్భరుతములు
 స్మరసమీకస్విన్న సరసవాహోత్పన్న
 భూరిగర్భాంధ శృరారుతములు
 యోగున మహానిధి మన్మథసహ
 యోగున విహార చారుతములు

హాగతి సంచరించె గావేరికాప్ర

తీరసారస కమల కల్పారకుముద

సార సారభ్య సంభార భారవహన

మారపరిచార మధుమాన మారుతిములు

93

వ. అప్పుడు వన్యాభిరామంబులు, వర్ధితయామంబులు, వాచాలక్ష్మిక
 పిక స్తోమంబులు, వలమానభృంగంబులు, వాహ్యళివిహరదనం
 గంబులు, వర్ధిష్ఠమలయపనమానంబులు, వజ్రతజాతి ప్రసూనం
 బులు, వాసితశీతలాశ్రితంబులు, వల్లత్పరాగ ధూసరంబులు నైన
 యవ్వాసరంబులయందు

94

క. దివములు రేలు ను నిధికో

త్సవమున ననైష్ఠ్యవావతంసము వికిన

న్నవమాలికాది సుమముల

నవమాలిక లిందిరాధి నాథున కొసగున్.

95

గీ. పాటలాదిసుగంధ పుష్పప్రకరము

లాహరి సృజించె శ్రీరంగధామమునను

హేమపుష్పంబు లలరింతు నే నటంచు

వచ్చెనో యన వేసవి వచ్చె నంత.

96

ఐశ్వర్యవర్ణ వర్ణనమున

సీ. చండభానుడు కక్కనము చేసి మున్ను దా

మహి కిచ్చునప్పులు మరల గొనియె

వారిపూర్ణము లైన పసుధారకలకముల్

శివలింగమూర్తుల శిరము లెక్కె

స్మృత్యుండిరములఁ బాసేయకుంభంబులు

వెన నుట్టి గట్టుక వేలఁ దొడఁగె

భువి నెల్లజనులదప్పులు మాన్పుత్రక్రంబుఁ

దాఁ దిప్పి గొని నీళ్ళు ద్రావఁ జొచ్చె

హరఁడు కైలాసకుడరసాధాగ్రవసతి

విడిచి వటమూలతలమున విశ్రమించె

సతితనిజనీగతా తనూకృత నిశాన

హరిము లగునట్టిగీర్త వాసరములందు

97

ను నపధూళీప్రవితా సధూసరిత నానాదిక్కమై భానువై

భవధూతాతతవారిపూర మగునబ్బల్ వేసవి న్వాసవీ

యవధూ సాధ శిఖావళావళుల నాట్టం బాడఁ జేయున్ దివిన్

దపధూమధ్వజ దహ్యమాన గహనోద్యోగ్భిమ ధూమ చ్ఛటల్. 98

ఉ. వేసఁగివెట్టఁ గాఁగి పృథవీతల ముతి యు వేడిమి గలం

బై సెఁ లీకఁ బ్రాణినివహంబులు లాజలు పూలఁ బేలఁగా

నాసమయంబునన్ శరణమై యొకొందఱఁ బోచె ధాత్రివై

నాసవసానకించి దవశాబ్దముఖి కుచకుంభ శైత్యముల్. 99

వ. తత్కాలంబున.

100

క. శ్రీరంగవిభుని సేవకు

సారాంగన లవనిఁ బ్రాసనతు లైరో నా

మారాంగబలము లై తగు

వారాంగన లందు రంగవసతి నసంఖ్యల్.

101

ఛిద్రేవదేవి యను వారాంగన వృత్తాంతముఁజి

సీ. వలరాజ శృంగారవనములోఁ గ్రామ్యుని

కందర్ప మాయలకుందుకోవి

చిత్తజన్ముడు విటశ్రేణి కిచ్చిన యీవి
 మదనసామ్రాజ్య సంపదలదీవి
 కమలాతనూజ రాగరసంపువడబావి
 జలజాన్తు శిశుకైంపు సన్న కావి
 పుష్పకేతనువల పులయేటినడుదీవి
 శంబరారాతియార్జనపు నీవి

దాని సౌందర్యమున కీవిధాతస్పష్టి
 సరి సమం బీడు జోడెన్న సతులు గలరె
 పచ్చవిల్కానితో నల్లి వచ్చి రంగ
 భూపసతి నున్న రతిదేవి దేవదేవి

102

గీ. అనుచు హిమశైల సేతు మధ్యమున గల్గు
 ధాత్రిజను లెల్ల వినుతింప బాత్రిమయ్యె
 విటమృగాట పర్వటద్వీపమబాణ
 ముక్తమాయాకుర గి యమ్మోహనాంగి

103

గీ. ఆతరుణియక్క మహుశృతిగీతవాద్య
 కళలస్మిక్కవలరాజుంచుధక్కి
 ధరనహి ప్రతిదాని సౌందర్యమునకు
 సుహితశృంగారరసవేణి మధురవాణి

104

గీ. అర్ధి నయ్యక్కయును జెరియలును నృత
 గీతవాద్యనిరూఢి బ్రఖ్యాత మైన
 మేళ మొనరించుకొని ప్రౌఢి మేళసి చోళ
 విభుని నిచులాధిపతి గాంచువేడ్క నరిగి

గీ. కాంచి రయ్యింతులంభోధి కాంచిరమణి
 కొప్పుమాణిక్య మనపోల్కి కొప్పుదాని
 దంధదైతేయ కుంభిమర్దనక పర్వ
 మండలీఖండ విభునుధామధుర మధుర

106

సీ. వేదశాస్త్ర పురాణ విహితనానా కళా

శ్రేణి పారాయణక్షోణి సురము

[ప్రథమదుర్జయ రిపూన్మధ నవిశ్రుతశౌర్య

నాన్య సామాన్య రాజన్య వరము

వాణిజ్యకృషిపశుతానిర్మలధర్మ

జీవికాధనకోరుభూవిసరము

జన్మప్రభృత్యగ్రజన్మ శుశ్రూషాతి

విప్రవిజ్ఞానశూద్రసౌకరము

నిరత సేవాగతాప్తగర్భణిపాల

తతనివాసార్థభర్తనిర్మితసదీన

జీవమణిసాధయానశోభావిరాజ

మానశాఖానగర మమృతానగరము.

107

గీ. అట్టిమధురానగరముఁ దొయ్యలులు చేరి

వెనఁ బ్రవేశం బొనర్చి యవ్వేశ్వవాటి

గోత్రశాలల విడిదిగైకొని వసించి

రంత నరుణాంశుడును బల్చిచూడఁదలసె.

108

ఉ. రాగము నిండె నంతఁ దిమిరంబులు పర్వె ననంతరంబు తా

రాగణ ముల్లసిల్లె నుడురా జొదవెన్ దరువాతఁ జంద్రికా

భోగము సాగెఁ బిమ్మట బుభుక్షులుదీతఁ జకోరపక్షికిన్

జాగరణం బొనర్చె బటుసాంద్రమహుళికలై కుముద్వతుల్. 109

క. ఈవిధమున నయ్యామవ

తీవైభవ ముప్పు మిగుల దృష్టింతును ని

ద్రావశత శయ్యకుంజను

కైవడి రేరాజ గ్రుంకుగట్టున కరిగెన్.

110

ఉ. ఆయెడల దూర్పు తెల్ల నగునంత నై శుక్రఁడు దోచె దారకల్

చాయలఁ జిల్లగింజ లయి జాతొ బభయధకోటి కొక్కునో

ప. కనిసంతసమచువికస్వర పికస్వరమాధురీరమాధురీణ నిరాఘట
చాటువాగైవిఖరీనుధాసారంబున దత్సభాగారంబునదై వారంగై వా
రంబుగావించితవీయవిద్వేశంబునచిత్రప్రదేశంబున నాసీనతై. 116

చ. సవకవిజై గైకొని భుజంబున నొంహొక కాయము న్నిజాం
కవసతి నొక్కకాచుముఁ దగం పానఃగించిన రౌఢిసందున
గువలముపత్రిచేత్రకుచకుంభము పొన్న ధృతోత్తరీయ మై
గవిసెనతోడి కాయగచుకంబున దత్సభృతోద్వ్యలృత్పతిన్. 117

సీ శ్రచణసంకుమవంబు పథించి మునివేల
న్యమరీతిఁ బైకీఁగ మెఱుంగు సేయుఁ
శ్రుతులు విజ్ఞోజై నన భద్రత్రి బిగవుగాఁ
బీఁగించి గిటగిట బిరుడ ద్రిపు
నోట నూనంబుగాఁ బాటలోపలఁ దేల్చి
చికివేలఁ దాళసంఘటన నడుపుఁ

బరఁగించు నప్పటప్పటికిని గద్దెపై
గంటసం జై నకేఁగంటిచూపు
పానఁగ నిజహస్తములను నింపాలముఁ జిత్రి
భాగి వినిపించు గీతప్రబంధతతులు
చేతనాచేతనములు సంప్రీతిఁ గరఁగఁ
జంచలేక్షణ వీణెవాయించునపుడు. 118

క. ఏణాయతలోచన స
ప్రాణాయతచిత్రగాత్రపాంచాలికయై
వాణియ యీరూపోయన
వీణియ వాయించె నొగిఁ బ్రవీణత మెఱయన్. 119

ప. అంత నమ్మహీకాంతుం డెంతయు సంతసిల్లి యయ్యింతుల కుడుగ
రలొసంగి విడుదుల కనిపిన దేవదేవింజూపి మధురవాణి మహీ
జాని కిట్లనియె, 120

- ఊ. బాలిక రంగళాయిగుడిపాత్ర సృపాలవరేణ్య నీవుమా
పాలికి రంగళాయివి కృపామతి నానతి యిష్టమాపునం
గేలికి నాట కన్న సృపకేసరి యట్లయ్యెనంగ భూమిభృ
న్దాళికి గేలు మోడ్చి చని మాపటికొల్వొన నావిలాసిమల్. 121
- వ. సర్తనసన్నాహంబునఁ దదనుకూలం బై సమేళంబుతోఁ జనుదెంచి
సృపాలునింగాంచి నిబోచితస్థానంబున నిలిచిన. 122
- చ. అరుదుగ వాద్య విద్య విరుదందినవాయికకారు లత్తజీరి
గరములు రెండు నొక్కసరిగా మురజాబులు ముట్టి దిమ్మన
న్దొరయఁగఁ జేసి కాంస్యరవము ల్పైలఁగ న్నియతావధాను లై
సరి వినిపించి రుక్తగతి జూపెను వాద్యటముఖ్య తాళముల్. 123
- వ. అంత. 124
- క. రంజిత పదమంజీరక
శింజితము చెలంగ రంగనీమ నిలిచివు
ష్పాంజలియు వసుమతీపతి
కంజలియు నొనర్చె సభికు లభిమతిసేయన్. 125
- క. లోలసమీరకిశోరక
లాలసవిహృతి క్రియాచలాచల దీప
జ్వాలిక పోలిక నిలిచెన్
బాలిక సృత్యాదిఁ దత్సభాగారమునన్. 126
- వ. ఇట్లు నిలిచి. 127
- మహాసగ్ధర. తవణింపన్ ముమ్మరం బై తవణి
మలహరుల్ ధాకితాడంబరస్సా
ర్తి విజృంభింపంగ రంగోర్విని విడుదు
పచారించి యచ్చాటుకారుల్

స పురస్కృతా తత్రా యహహ

బలి బలీ యంచు బెల్లెచ్చరిపన్.

రవలి స్మర్తించె గాన్తారవము

రజమాళా గావ భావానువృత్తిన్.

128

సీ నాగస్వరంబుగానము భుజాయు బోలె

గీత మంగమున సంగీకరించి

హస్తవిన్యాస ప్రశస్త విధిమముల నయ

మొప్ప నర్థాభినయముఁ జూపి

వివిధ వీక్షణ విలాస విచిత్రనటనలఁ

బాటించి భావంబు తేటపటిచి

చరణనూపుర ఘోషం ఘోషవి నాదంబులఁ

దాశయాసము కీసితంబు చేసి

లాస్య మొనరించె నక్కనులాస్య యపుడు

కోపు కోపున దొరల్లె దోపు లాసఁగ

నాయకుడు మెచ్చి బలి బాపురే యటంచుఁ

గిట్టుములు పైడికోరికలు నంప

129

వ. అంతి.

130

సీ. సవ్యహస్తం బర్హ చందాభినయముతోఁ

గౌ నంటి కటితటిఁ గదియఁ జేర్చి

కొనగోళ్ళ నుదుటఁ గ్రమ్మినలేఁ జెమట మాటి

మాటికిఁ దిగిచి పో మీటికొనుచుఁ

జనుకట్టు విప్పఁ జట్టును ఘనస్తనకాంతి

చల్లించి యురముపై నెల్లి విరియఁ

గోవఘూర్ణిత మైన కొడమనాగము పూలె

నలఁత నిట్టూర్పు లందంద నిగుడ

నలసవళితలు లైన కటాక్షవీక్ష
 కాంచలంబులు యువధైర్య కంచుకములు
 చించి చీకాకు పటిచి విసంచుఁ జేసె
 రామ సర్తనకేలీ విరామవేశ.

181

మ. అపు డాచోళ వసుంధరాధిపతి నానాస్థ్యభూషాంబరా
 దివదార్ధప్రకరంబు త్యాగమహిగా దీనారము లేవయు నూ
 టపదారుల్ గృపచేసి పంపించఁ బ్రహృష్టస్వాంత లై కాంత లా
 నృపతిం గేలు మొగిల్చి వీడుకొని నిర్మిద ప్రయాణంబునకా. 182

గీ. నిజపురము చేర వచ్చి తన్ని కటభూమి

విపులతర మైన యొక పటవిటపినీడ
 నెంద్రుని శాంతి మగుదాక నుండి రచట
 నచటఁ దమగొన ముచ్చట లాడుకొనుచు

183

చ. తరణికులీన లీలవసు ధానురనంద నజీవనూనుతో

ద్ధరణ రణప్రచారణమర ధానుపునః పరిపూరిణ"దితా
 పరిమితపుణ్య పుణ్యజనభాజన భాజన బద్ధం ణ
 స్ఫురితభుజాగ్ర జాగ్రదవబోధ సుఖామృత సింధు బాంధవా. 184

క. దివిజ కిరీటి తపదప

ల్లవ సేవానిర్భత భరిత లక్ష్మణ శత్రు)

ఘ్న విభీషణ రవినందన

పవన జయువరాణ్ముఖాస్త పరివారజనా

185

మాలినీవృత్తము.

దశరథకులదీపా • తిథ్యపథ్యానులాపా

విశదగుణ కలాపా • వేదవేద్యస్వరూపా

యశరణగణగోపా • మావ్య వాహా ప్రతాపా

సశరశరధిచాపా • సాగరోత్పన్న కోపా.

గర్వ.

ఇది శ్రీమదాపస్తంబసూత్రీ భారద్వాజగోత్ర పవిత్ర
శ్రీరామచంద్రకరుణాతరంగితవైభవ సారంగుస్థసింహ
మంత్రపుంగవశనూభవ పరిచితభగవద్భాగవత్కైంకర్య

విధాన తిమ్మయాభిధాన ప్రణీతంబైన

వైజయంతీవిలాసం బనుమహాప్ర

బంధంబునందుఁ బ్రథమా

శ్వాసము.

వై జ యం తీ వి లా స ము

అను

వి ప్ర నా రో య ణ చ రి త్ర మ.

—:):o(:—

ద్వితీయశ్వాసము.

క. శ్రీమదయోధ్యాపురవీ

ధీమానుషవిగ్రహప్రతీతాశ్రితలో

కామితఫలదాయక సౌ

త్రతామణధరణీరుహేంద్ర రఘుకుల వందనా

1

వ. అవధరింపు మృత బ్రాహ్మ చల్ల నగుట యు మేళంబు సాగం
బనిచి యారామ లారామలక్ష్మీప్రియాళు లగుప్రియాళులు నవంధ్య
సాగంధ్యవాసితసమీరణంబు లగుసమీరణంబులు న. చరతమధు
వ్రతనర్తకీనర్తకఫలనారణంబు లగునారణంబులు న. నవనీతలచుర
సాలంబు లగురసాలంబులును సతివృథులఫలాపహాసితవనితాలిట
చంబులగు లికుచంబులును సమృతిమయూఖశేఖరస్వీకృతమాలం
బు లగుతమాలంబులును నార్యాశిరోధాన్యచూణనవమాలిక లగు
నవమాలికలును సంగ నాజనకర్ణప్రారంబు లగుకర్ణపూరంబులును
నాత్మీయకుసుమ మాలికావికా సోపమానమేరువులును సభినవప్ర
సూనదామవ్యామోహితయువకులంబు లగువకులంబులును నాది
యైనమేదినీరుహంబుల భానుమంతునికిరణంబులకుఁ బ్రవేశంబు లేక
త్రైలోక్యజైత్రయాత్రాసమారంభవిజృంభమాణసేనాడంబరశంబ
రారినుహృద్యానం బగునుద్యానంబు నవనాకించుచుఁ జని చని. 2

సీ. అనిమిషాధీశునందనపనంబును బోలె

మందారకల్పద్రుమహిత మగుచు

బాణవైరికుమారుతూణీ మును బోలె

నవపుష్పకాండసనాథ మగుచు

ననక రాభునినుదర్శనచక్రమును బోలె

దివ్యబృందావనోద్దీప్త మగుచు

గగనగంగాతరుగ ప్రవాహము పోలె

నవిరళామృతఫలదాన మగుచు

బ్రాహ్మదివ్యవర్ణాముఖాబ్జమును బోలె

జారుతరకీరమగువాక్రృచార మగుచు

నలకు నవ్విప్రనారాయణార్యపుష్ప

వాటి సంకల్పభవపటవాసవేటి

3

వ. కాంచి యందుఁ బ్రవేశించి తన్నధ్యప్రదేశంబున.

4

ఓకేదేవదేవీమధురవాణులు విప్రనారాయణు గనుటఁజ్ఞ

సీ. ప్రతిమానవపనముడిత మైనను స్తంబు

పెడతలఁ దూలాదుప్పిల్లసిగయు

దులసినెత్తమ్మిపూసలగొప్ప పేరులు వివుల

రంగము లై సప్రేలుఁ జివులు

నడువీధి గలనిల్వినామంబుపట్టెలు

శోభితం బగుతిరుమూర్ణరేఖ

పెన్నులిత్రాటఁ గీల్కొన్న కావీనంబు

వితతంపునీర్కావివేపులును

గలిగి పద్మాసనస్థుఁడై కన్ను మోడ్చి

భగవదారాధనైకతత్పరత నున్న

శ్రీమదష్టాక్షరీమంత్రచింతనాప

రాయణుడై నవిప్రనారాయణుడు.

5

వ. ఇ ట్లున్న.

6

క. కాంచి యను స్థానము ముగి

యిది యరుగునట్టివేళ నెదుట నిలిచి యా

చంచలహృదన లతనిక్షం

గించిహారమునఁ జే మొగిచి మ్రొక్కుట యున్.

7

క. చదుగుఁ గనునరవిదము

చంద్రుని మోము వంచి సరియమికులసం

క్రందనుఁ డారామద్రును

బృంధమునకు చక్కెనపుడు పేరొ జనుడున్.

8

ప. అప్పు డద్వేషదేవి యగడ కిట్లనియె

9

ఉ. మ్రొక్కిన నెవ్వఁ నునఁడు మోములు వెల్లక చక్కఁబోయె నీ

దిక్కును జూడఁడాయె నొకదినమాట యు నాడఁ డాయె వీఁ

డక్కడివైష్ణవుండు మన మేటికి మ్రొక్కుతి మచ్చ యక్కడా

నెక్కొని వెట్టిబుద్ధిమయి నిద్దుర వ్రాసినవానికొళ్ళకున్.

10

వ. అని యిట్లునిరాకిరించి పలుకునద్వేషదేవిం గనుంగొని మధురవాణి

యిట్లనియె.

11

ఉ. చూచిన నేమి నీవలను చూడకయుండిన నేమి పూజ్యులన్

జూచిన భక్తి మ్రొక్కుటయె శోభన మీతఁడు బ్రాహ్మణుండు ధా

త్రీచరులందు బ్రాహ్మణుండు దేవుండు దేవుండు నీవు మ్రొక్కినన్

జూచునొ పల్కునో యటుల సుమిత్రుండు స్మరనీరుహాననా

12

గీ. బ్రహ్మచర్యమును జపంబు నధ్యయనంబు

హరిదినోపవాస మచ్యుతాంభు

చిరితనముఁ దదీయ సేవానురక్తియు

సుదతి జగతి నితనిసొమ్ము నుమ్ము.

13

మ. లలనా యీతఁ డిశోకవృక్షము రసాలంబు నిర్భియాశంబు వా

విలియుం బొన్నయు బొట్టు స న్బొగడ క్రోవిన్ గోగు సంవంగ నిం

- దులఁ బోపింపడు దోహదంబునకు నింతు ల్వత్తు రన్యంక ని
గ్మల మితి తన వప్పునే యితవివై రాగ్యంబు భావింపఁగన్. 14
- వ. అనిన మందస్మితసుందరనినారవింశయై యయ్యిందువదన యగ్ర
జ కిట్లనియె. 15
- చ. ప్రకటజితేంద్రియున్ ధరఁ బరాశర హాకికులంతవాడు స్త్రీ
లకు నశు లంతకలఁబ మిగులా దృఢమై మగకచ్చ నిగ్గఁ గ
ట్టుకొనఁగ నీతఁడెంత శుకుఁడో హనుచుతుఁడో భీష్ముఁడో వినా
యకుఁడో తలంచుకో సరసిజామతలోచన నెచ్చుంబునన్. 16
- క. ఈనిన లింతి తారన
మైనందఁకానె సూస వాచారి యటం
నల్పినదఁకా నను
వహుఁజరవిడంబునములు చున మోలుఁగనివే 17
- క. ఇటునటయ్యలె కాగా
చిటుకు మనక యుండ నందెవీకటివేళన్
ఘటచేటివిటు లై యి
క్కటకంబునఁ దిరుగువారు కఁజడఞాపీ. 18
- గీ కదిసి చూడ ఘోటకప్రహ్వచర్యంబు
పింగళాజపంబు పిల్లిశీల
మజగరోపవాస మలబకధ్యానంబు
నక్కనినయ మిట్టినయము లెల్ల. 19
- సీ ముగ్ధేందువదనలముఖివిలాసములకుఁ
జగురుబోడులకు గాన్లేషములకు
మహిళాదనంబుల మధుర భాషణలకు
వనితల నిశ్వాస వాసనలకుఁ
గలకలఁ కంఠు కలికి చూపులకును
బాటలగంధుల పాటకును

మత్తేభయానల మందహాసములకు

మగువలవాతెరి మగువులకును

సంగనల పాదహస్త విన్యాసములకు

వెంటఁ బరువెత్తు మునివనవృక్షతెలులు

విషయసౌఖ్య స్వరూప వివేకి యై

నరుఁడు వశు డౌట యేమి యచ్చెరువు జగతి.

✓20

క. కిలికించితరసపూరముఁ

జిలికించి కటాక్షనీక్షచే నలినాక్షిన్

తిలికించి చూచినప్పుడు

పులికించక సరులదేహములు లోహములే.

21

శా. శ్రీరంగేశునకు స్సదా యితఁడు పూజేహత్ సమర్పించు యా

హారాగ్ధం బగుఁ గాని పూని నహజు వా దేవతాభక్తిఁ గా

దారామంబునఁ గూలి కెవ్వ రిటు నేయం బంచినో యాయప

స్మారభ్రాంతిమదాత్ము శీల మనుచు స్సమ్యక్సవో వై ఖరిన్ 22

వ. అనినఁ జెలియలికి నప్ప యిట్లనియె.

23

శా. నీరేజాయతనేత్ర నిందితముగా నీ వాడిన నీ దుజ

హ్వరంగంబున నున్న శారద యసత్యం బాడఁగా నేర్చునే

స్మారభ్రాంతిమదంబు లే దితని కెంచు ధాత్రిఁ గాఁ గా నవ

స్మారభ్రాంతిమదాత్ముఁ డంచుఁ బలికెస్సమ్యక్సవో వై ఖరిన్. 24

వ. నావుడు నద్దేవదేవి కనుంగొని.

25

గీ. నిర్జితేంద్రియుండు నిష్ఠాపరుం డంచు

నప్ప సారెసారె జెప్పె దీవు

వీనిఁ బ్రతిన చెఱిచి విటుఁ జేసి తెచ్చినఁ

గలదె పందె మనినఁ గాంత పలికె.

26

క. నీవే కా దిప్పరిలో

నేనెశ్యాపుత్రి యైన నీతని విటుని

గావింప జాలె నేనియు

నావేశ్యకు నీళ్ళు కట్టియును నే మోతునే.

27

వ అనిన దేవదేవి యిట్లనియె.

28

గీ. అప్పచో నీకు నీ గట్టియునును స్నేహ

నెంత మోచిన గాని నా కెన్ని లేదు

నిన్ను బనిగొనగా నాకు నీతి కాదు

వేట పన్నిద మొకటి గావింపు మనిన.

29

క. నీ వీవైష్ణవు విటుని

గావించిన లంకాతనపుగడన విడిచెదన్

గావింప లేక యుండిన

నీవు నివ్వించెననె యనిన నలగొనక యొప్పన్.

30

క. తరుణీమణు లిరువురు నీ

కరణి బన్నినము నుడిచి వ్రుచ్చి లీలా

సరణి బురికి జేరి

తరణియు బచ్చిమ యోధక కి జ్జరన్.

31

అశ్వినాశాస్త్రమయవర్ణనము

క. వెరిగిన చీకటి తను గని

సురికి యరికి వరుసునగు చొచ్చిన దానిన్

బొరిగొన వెంబడి దాని ను

నరిగినద్రయ నినుడు గురి న పరాంబుధిలోన్.

32

గీ. ధాత్రి దినరాజు విడిచి పాతాళమునకు

జనుచు వేలంబు వెలుగ జేసిన వెలంగు

చాయ నెఱనంజ యొప్పె దీనియధూమ

పటలమును బోలె జమ్మచీకటులు మించె.

33

గీ. అంబ రారణ్యమున బ్రవృద్ధంబులైన

ఘోరితిమిరతమాలభామిరహముల

దట్టముగ నల్లుకొని పూచినట్టిమొల్ల
విరులునాఁ బొల్పెఁ దార లయ్యిరులయందు.

౩4

గీ. వెట్టిచెఱకుఁగోలవింటిబద్దకు మల్లె

తీనెనాఁది జీసి భావభవుఁడు

పఱుచుపుచ్చఁబోండ్ల పెఱచు ల న్నెఱి

విరులతూపు లేసి మరులు గొల్పె.

౩5

వ. ఆనమయగబున.

౩6

చ. పరువడి జారకామిచులపల్కులు జారులకుం దగ్గియవా

స్సరణులు జారకాంతలకు నచ్చుతి గా వినిపింపుమం బొరిం

బారి నుభయాను గాగరినపోషణు లై వెన నిండు సందుచు

దిరుగుదు రానుక్రోవులగతిం బుగవీధుల శంభళినతుల.

౩7

ఉ. కట్టనికానివేశములు గోష్ఠతలంబులు తత్కృతీవపు

దెట్టలు పాడుగోడలు నదీనదనంబులు నిమ్మటంబులున్

గట్టికట్టిము ల్పసులగాడిమఱుగులు గుడ్లపంచలు

నట్టనియిండ్లు జాగరిత కార్యసమాచరణక సిద్ధిన్.

౩8

వ. తత్రవదేశములందు.

౩9

మ. ఆనుగంధంగవిశేషనం బనఖిల తౌకం బతాంబూలమ

ప్రసవాలంకితం బనుక్తమణితారాపం బశ య్యులు

బనుఖిస్వాప మబంధనైపుణ మనంత్తపాశ్చర్యసంతోషం

బసిధారాటము నై నజారరతికృత్యం బత్తజీవ్యత్వైన్.

40

మ. తవులై యేలినవారినిత్యగృహకృత్యం బంతయుం గీర్చితే

కువతో నిండ్లకు వచ్చునప్పటికిఁ బేర్కోఁ జక్కనోరెందుమూఁ

డువిడేలాకులు పోకిలుంగొని విడీలున్గోడపైఁ దత్కుటీ

భవనప్రాంగణసీమఁ ద్రిష్టరుదు రంభఃకుంభచేటివిటుల్.

41

క. ఆతఱిఁ బ్రహ్లాదసమ

స్వీతంబై కువలయంబు విలసిల్లెనవ

ద్యోతనటాపటలుండై

శీతాంశుడు పొడిచె నారసింహుడు పోలెన్.

42

గీ దితిజరక్తారుణస్పృహచివ్యమూర్తిఁ

ఖోలి యొక్కరై బొడుపుఁగెంపున విధుడు

తద్విశాలాంకతలపై త్యతనువు పొలె

లొఱును బొప్పె నన్మృడలంబునందు.

43

చ అనిమషమండలీనిరచితాభ్రధునీసలిలాభిషేచనం

బున విమలాంగుడౌ నృహరిపోల్కి నుధాకిరేఖం డనంతరం

బున నెలు పొందె చత్సలిలపూరము రోదసిఁ బిక్కటిల్లెనో

యన బలితంపు వెన్నెల లజ్జాడవిభాగము నిండె నత్తతీన్.

44

సీ. చెలువ గట్టినచీర మొలఁ గొంతఁ గట్టి

యానగము పైవల్లెవాటుగ నమర్చి

పనిఁ బూని రేక దిద్దికన్పొచుల నంటం

గిస్తుతావుల కదంబండ్లు నలఁచి

లీలగా నూరుదోర్మల భాగమ్ములు

వాసిచు గోవడవ్యాదిఁ దుడిచి

తమరాక ప్రియల కెంతయు చొల విసరా

భిసాళించు కిట్టుపాగాలు పెట్టి

చుట్టుపువ్వులసిగలు శౌకస్తూరిట్లు

నందితామెతులును పెంపగండములును

గలిగి నవయన్ము లగుకోడెకాండ్రఁ గూడి

దిటులు విహరింతు రప్పటి వేశ్యవాటి.

45

వ. మతీయును.

సీ. అలకము ల్లాటి యశాదలపాగ చుట్టి

పై నడ్డకట్ట రుమాలుగుడ్డ కట్టి

చెవులకమ్మలపట్లఁ జవుకట్లు మేలినీలాల
 పోగులజోళ్ళు గీలుకొల్పి
 యరచట్ట దొడిగి మై నడ్డంబు దిగటంబు
 వలిపెదుప్పటి వల్లెవాటు వేసి
 నిటలభాగమునందు నిడుసోగ తీరుగా

మల్లెపూమొగ్గ నామంబు దీర్చి
 ద్రవిడపరిచారకులు పూలె దరుణవేశ్య
 లడవములు పూని రాఁ గొంద అవ్వెలంది
 వెన్నెలం నారజపుబీకవన్నె లలరఁ
 గంతు గురుపల్లకీసేవ గాంతు రందు.

47

ఉ. గొందలు సహ్యాజాజురకోమలపై కతవేది కావలిన్
 గొందలు చంద్రకాంతమణికుట్టిమ కేలిగృహంగణంబులన్
 గొందలు మందిరోపరిక కుప్పరిపాలిత వృక్షవాటికా
 శిందముల న్ననోజనుఖ లీలలఁ దేలిరి వార లత్తఱిన్.

48

ఉ. తూరుపు తెల్లవాత శశి తో యధిపాశకుఁ జేరె వెన్నెల
 ల్తారలతోన జాతఁ గుముదంబులు నిద్రలఁ గూరె జక్కవల్
 గేరెఁ బ్రసూన సాయకుఁకి న్బిది దీప్తి దిగంతరంబులం
 దారెఁ జకోరిసంఘము లుదారత మీతెను సాంధ్యరాగముల్ 49
 వ. అంత.

॥ సూర్యోదయవర్ణనము. ॥

మహాప్రగ్ధర. ఉదయతోణి ధరాధ్యాధ్యుషి
 తపిశిత భుగ్యోధ యూథాగ్నిహోద్య
 త్కదనత్నోదేవ దత్తార్ఘ్య జలకులిశ
 సంఘాత పాతక్షతదా
 జ్ఞదవ స్తందేహ దేహక్షరదురు
 మధుర క్త ప్రభామండలీకుం

దుదయించెన్ భాస్కరుం డత్యుపరి

దృఢసముద్యోత శోభాస్కరుం జై.

51

వ. అప్పుడు.

52

గీ. విప్రనారాయణార్జుని విటునిఁ జేసి

తెత్తు నని పంతమాడిన దేవ దేవి

కనక మణిభూషణ సుగంధ గంధమాల్య

సుపటశృంగార మెడలించి కపటలీల.

53

~*~ దేవదేవి విప్రనారాయణుకడ కేగుట. ~*~

సీ. నడిముక్కుమీఁద సన్నపు నాభినామంబు

నడును మంజుడికావి నిడుదరేఖ

యలఁతివీనుల విచ్చుకాకుల దుద్దులు

సిగవేసి ముసిచిచచ్చితుఱుముఁ

జనుదోయి నిఱియఁ గట్టిన చుట్టుపయ్యెద

కొత్తదోమిన దంత కోరకములు

త్రికమువై నెఁగఁగట్టు దిఁగఁగట్టుదువ్వల్య

నేలవైఁ జీరాడు వ్రేలుఁగచ్చ

కంఠసార్శ్వంబున సగంబు గానిపించు

తులసి తామరపూసల వలుదసరులు

పూని నిక్కంపు దాసరిసానివ్రాలె

విప్రనారాయణా రామవీధిఁ జొచ్చి.

54

వ. తదీయ మధ్యప్రదేశంబునందు.

55

క. అమ్మగువ గనుంగొనియె

ముమ్మఱముగఁ బట్టె నామములు మే నెల్లం

గ్రమ్మిఁకొన నుట్టిఁ బెట్టిన

గుమ్మడికాయయును బోలెఁ గూర్చున్నతఱి.

56

గీ. విప్రనారాయణుని మాల్యవిరచనావ్య
ససపరాయణుఁ జూచి యచ్చటనె పుడమి
నుదురు సోకఁగ మొక్కి యయ్యెడుట మోఘుఁ
గేలుఁగో నున్న వెఱ దానురాలిఁ జూచి.

57

క. ఎయ్యది కుల మెయ్యది కెల
నెయ్యది నీనామధేయ మిచ్చోటికి రా
నెయ్యది ప్రస్తుత మనినం
దొయ్యలి యాబ్రహ్మచారితో నిట్లనియెన్.

58

చ. అకలుష మైనతావకవనాశ్రమభూమికి శృక లేక హీ
నకులుల కెల్లు రాఁ దగు మనంబున నుంచుఁ డట్టి దేను శూ
ద్రకులముదాన నందును వితంతును గా నొకరింట దాసిఁ గా
నొకమగనాలిఁ గాను దగు లొం డెవ లేదు తనంతమానిసిన్.

59

సీ. ధర వర్ణముల కెల్ల గురువు బ్రాహ్మణుఁ డు
యభిలశ్శ్రుతులుఁ బల్కు ననియ కాదు
బ్రహ్మనిర్మిత మైనపరమధర్మము
శూద్రజాతికి బ్రాహ్మణచరణసేవ
యట్టిబ్రాహ్మణులందు హరిభక్తులు
త్రిలోకపావను లాహరిభక్తులందు
వైష్ణవు ల్లునులు శ్రీవైష్ణవలనులందు
విజితేంద్రియుండు శ్రీవిష్ణుమూర్తి
యిన్నిగుణములు గణుతింప నిపుడు స్వామి
వలనఁ గలవని మీతిరుపళిఘ శాశ్ర
యింప వచ్చితి ననుఁ గటాక్షింపు స్వామి
నాథ యెవ్వరు లేనియనాథ ననిన.
తల్లి దండ్రీ యన్న డమ్ము లెవ్వరు లేక
యొంటి మింటనుంకి యట్టివడిసె

60

యింతి యింత కాల మెరు దుండితి విరక్తి

కిని నిమిత్త మేమి గలితి చెప్పుము.

61

వ. నావుడు నయ్యతివ యిట్లగును

62

శా. స్వామీ యేమని విన్నవించు నతికష్టంబై ననాజన్మ మీ

భూమి నేఁ బడినట్టివాట్లు శుశకంబుల్ సూకరంబుల్ సహా

గా మున్ పడ్డది లేదు మీ రనగ నాత్మగ్రంథనాథుండు దో

డ్డో మీముండఱఁ జెప్పినన్ దొలఁగు మగ్గోపంబు నిశ్చేషమై 63

వ. ఆకర్ణింపుము.

64

సీ వెలయు నేవీడు నిర్మలధర్మమహిమచే

ధాతి సత్యవ్రతక్షేత్ర మనగఁ

ల నహించె నెందు నేదపతిపేరిట

బ్రహ్మజేవునిగితి సరిస్వతీనవంతి

కావించె నెచట నిష్కామధీమహితుడై

హరిగుఱించి విరించి యశ్వరంబుఁ

జవి చూచె నెచ్చట సవనాగ్నిహుత

సహాహుతిహవిస్సార మజ్జోదరుండు

కటకమాత్రంబె యది విశెంకటజలగ్ర

హగ్రహణవిగ్రహము త్తహ స్తివరద

చిరదయా వాలమోక్షలక్ష్మీవిశాల

కటితటీనూత్నకళ్యాణకాంచి కాంచి.

65

వ. అదు.

66

సీ. కలహంస కర్పూరకలిక పద్మావతి

మందారవల్లరి మధురవాణి

సౌందర్యలహరి పుష్పసుగంధి చిత్రాంగి

కాంచనమాలిక కనకరేఖ

రాజమోహిని కుమారసరస్వతి సుశీల

మదనాభిరామ మన్మథకఠారి

మంజుభాషిణి భానుమతి రమాతిలకంబు

కామకుంజరి చంద్రకళ యనంగ

భూమిసలిలాగ్ని పవనార్కసోమకామ

విధినుధారసముచితటిద్విబుధమర్త్య

జనిత మగునచ్చరకులంబునను జనించి

వారసతు లుండ్రు సారశృంగారనతులు.

67

గీ. అందు నొకవారసతిపుత్రి నై జనించి

వృద్ధి బొందితి దేవదేవి యనుపేర

సభ్యసించితి బాల్యంబునందు సృత్య

వాద్యసంగీతసాహిత్యవిద్య తెల్ల.

68

మ. ఎలమిన్ శైశవయావనాంతరవయోహేలావిలాసంబు మై

నలమన్ గన్గొని జ్యోత్యు లిచ్చినశుభోదంచన్మహార్తంబునన్

జెలిమిన్ భూసురవృద్ధబాంధవజనాశీర్వాదపూర్వంబుగా

దలిమం బెక్కంగఁ జేసె దల్లి నను నుద్యన్మోదమత్తలియై.

69

క. క్రొన్ననవిల్తుండు నాకను

సన్నల వత్తిల్లు సురతసామ్రాజ్యగతిన్

కన్నెటికంబుల వలపుల

మన్నెటికం బెఱిగి విలుల మహిఁ బనిగొంటిన్.

70

ఉ. పంకజనాభు హస్తిగిరిభర్త భజింపఁగ వచ్చి నాకు నా

తేంకణకోంకణద్రవిశ దేశసృపాలకు లంటుకాండ్రులై

కంకణమృద్రికాళి కయికానుక లిచ్చి వసెంతు రింట నా

యంకణభూమిఁ బల్లకులు నందలముల్ పడిగావు లుండఁగన్.

71

ఉ. కిట్టిన నొండొకళ్ళు తమకే తమకే పిలుమంచుఁ బైపయిన్

గొట్టెలు పాడిపైరములు కోకలు రూకలు ముంధుముంధుగా

వట్టుగ నిచ్చి వచ్చి తలవాకిలిఁ గాతురు రేతిరిం బగల్
గుట్టవయస్సుమల్లరపుఁగోడెలు సైరికరాట్కుమారకుల్. 72

గీ. వైష్ణవౌత్తమ మీవంటివారియెదుట
నాత్తసంస్తుతి నీతి గా దైన వినుము
నాటిదినములయందు మున్నందరమున
సంతతంబును గనకవర్షంబు గురియు. 73

గీ. అట్టిగడన విడిచి యవని భిక్షౌవృత్తి
నేల తిరిగె దంటి వేని వినుము
సలువస్పృష్టిఁ గలుగుకులములలో నెల్లఁ
గాకులంబు లంజకాకులంబు. 74

నీ లగ్ధప్రమోషణాయత్తంబు చిత్తంబు
బహుమృషాభాషణాభ్యసన రసన
యాజస్తవశ్శ్లోహరములు కరములు
ప్రచురహేయాశనభక్షి కుక్షి
సంతతాన్యాయప్రచార మాచారంబు
మతకంబుమాయలమనువు తనువు

సకలనణోచ్చిషసదనంబు వదనంబు
వితతికుతర్కాభివృద్ధి బుద్ధి

యంగజవ్యాధిఁ గడుపుచ్చినట్టి విటుల
యాత్తజలపూరముల తెట్టు వల్లపట్టు
హేయభాజన మెన్నిటు నెన్ని చూడ

వేశ్యజన్తంబు జన్తమే విప్రవర్య! 75

చ. ఎటు గణుతింప యోజనము! లేఁబడికోటులు భూమి దీనిలో
నటు తుహినాచలేంద్రమున కవ్వలి వన్నియు దేవభూములే
యిటు హిమసేతుమధ్యమున నెందులఁ దాఁ బరికించి చూచినకొ
విటులకు సత్యకౌచములు వేశ్యకు నీమము లే దొకింతయున్. 76

ఉ. ఒక్కనిఁ బిల్వ సంపి మఱియొక్కనిచేతఁ బసిండి పట్టి వే
 తొక్కనియింటి కేఁగుచు మఱొక్కని నానడుచక్కి నొక్కచోఁ
 బొక్కిలి దాఁచి కూడ భ్రమఁ బొంది విటుల్ దెలియంగ లేరు గా
 కెక్కడిసత్య మేడవల పెక్కడి నేమము వారకాంతకున్. 77

గీ. మమత మూఁడవిటులు మాన రి తియె కాక
 వెలపాలంతి కెందు వలపు గలదె
 సజ్జ గలిగె నేని త జ్ఞాతివలపున
 జాతివలపు నొక్కనీతి దలఁప. 78

ఉ. మేఁతలు మాంసముం జమురు మెత్తనియన్నము గట్టిపెరుగున్
 బూఁతలు గంధముల్ కపురమున్ మృగనాభియుఁ గాక వేశ్యకున్
 మేఁతలు పూఁత లన్నవి గణింపఁగ మందులె తారు మందులై
 చేఁతలు కూచిమారములు సేయుదు రింతియ కాక దుర్విటుల్. 79

క. సన్యోపశ్చికరణజన
 హృద్యశుభాకారవిభవ మెన్నఁగ నేలా?
 ప్రద్యమ్నఁ డైకవాఁడే
 ప్రద్యమ్నఁ గు జగతి వారభామల కెందున్. 80

చ. తలనిలువఁగ మిచ్చిఁను దాము కలఁగలు కాఁహీనులన్
 బిలువ మటన్న నేమములు భేషజముల్ వెలయాండ్రు పిల్లు రే
 కులజల నైన మున్ను తమకుం బ్రకృతంబుగ నిచ్చునట్టిరో
 మె కథికంబు నొక్కయరవీసము కానును జేతి కిచ్చినన్. 81

క. ఆపల్కు లాలకించినఁ
 దీపల్కుచుఁ గురియుఁ గమ్మదేనియసోనల్
 లోపలఁ బరికించిన నీ
 లోపలసదృశములు వారయోపాతితిన్. 82

గీ. ఆవల రో పట్టి యెంతరే యైన నిద్ర
 గూఁతుఁ బోనీదు పోకాకు గొఱుకుకొఱకు

నాఁ డవశ్యంబుఁ బిలిపించు ననువువిటులఁ

దల్లి యల్లుండ్రవెదబూచి ధనపిశాచి.

83

సీ. మునుపు జాగాలఁ జేసినభుజంగులఁ గన్న

గర్జించి శునకమై కలువ వచ్చుఁ

బెట్టొకించుఁ తీసికట్టెన బెట్టుచే

ఁట్టించు విటునిఁ గందర్పు నైనఁ

బానదక్షిణ ముట్టె నేనిఁ దజ్జామాతఁ

ఁ గుఱించు విటశిఖామణి యటంచు

ధవవంతుఁ డైనమెత్తనివాఁడు చేరునా

పుత్రిక కొప్పించుఁ బోటివిటులఁ

బయిసిమాలించుఁ దనపిన్నవయసునాఁటి

సమవుసుద్దులు దలపట్టి పాతజోలి

నోరు విడివడ్డఁ బచ్చిబూతే రచించు

వివిధమాయామయోపేత వేశ్యచూత.

84

శా. ఏవేళ నుట్టి యేముహూర్తమున మాయిల్చొచ్చినాఁడో మనో
భావజ్ఞుఁ డయి సర్వము న్నడుపు నాబంగారు కాశ్యయ్య జే
జే నెయ్యేపులు రాజ్యమేలు మనుచుకా జేమోప్పు నీరతి మా
యానాదంబులచే ధనం బాలుచు వేశ్యాచూత జామాతలన్. 85

ఉ. ఈ విట రమ్ము పొమ్మచుట యే గుఱు తింతియ కాక మాకు నీ
యీవు లిదేమి గుఱు విడమే పదిలచ్చలు వద్దటంటిమా
దేవర చిత్రవృత్తి యొకతీ రయి యుండు నిదేమటంచు మి
థ్యావినయోక్తుల నివటులయర్థము లొల్తురు వారకామినుల్. 86

గీ. అసఘ వేశ్యావిడంబనర్తనము లేన్న
నినుకపాతఱ యీజోలి యేం త్రిప్వ
నప్పడువుఁగూటిపై నసవ్యత జనించి
నామనసు రోసినట్టిచందంబు వినుము.

87

క. ఆరోహిణి నవరోహిణి

నే రతి రవ డుల్లి విలువ హెచ్చులుగా బం

గారములును దారములు న

పారములుగనే గడించుపర్యాయమునన్ .

88

మ. ఒకయేకాదశినాటిరేయి సములై యున్నట్టిరోనెట్టువే

డుకకాం ద్రవ్వరు రామి బల్లవు డొకండుక లేక లోఁ గ్రాగి శ

య్యకడ న్నిల్వ సహింప కి ల్వడలి యాతాయాతరీతి స్తనో

వికలత్వంబున వాడవాడల విటాన్వేషంబు గావించుచున్ . 89

ఉ. అనిసివేశ విష్ణుభవనాంగణమంటపవేదిక న్సుఖా

సినత నుండి జాగరము సేయునుధీజను లర్థప్తిగా

భూనుతలల భాగవతము బరియింపఁగ నందుఁ గింగళా

భ్యాసము వింటి నంటినయఘానలి యానలి కేగ వీచులన్ . 90

క. అది విని వేశ్యాభవ మి

ట్టిదకా యని వింటి పుట్టె డెందంబున న

ట్టిద మగునగ్ధానక

ప్రదురాశాప శములు దిశాలున నూడెన్ .

90

క. ఆవేశ్య నాకు గురువుగ

నే వేశ్యాత్వంబు మాని యేకాకిని నై

శ్రీవేంకటపురుషోత్తమ

దేవాయతనాదిదివ్యదేశములందున్ .

92

సి. ప్రద్యుమ్నజనకధర్మస్థాపకత్వమే

సతతంబు నిజకులాచారముగను

పద్మనాభద్వయోపరిదివ్యనామమే

యనిశంబు జిహ్వా కభ్యాసముగను

జలరుహంబకచిహ్నములె సంతతంబును

బాహుమూలముల కాభరణములుగ

భగవద్విలాసవై భవమై యశ్రాంతః కు

సంతరంగంబున కాస్తగాఁగ

సవింశభుజంగళయనసేవానురక్తి

చిత్తమున హటకాంబరచితనంజె

తాని తక్కినవాని డగ్గఱఁగఁ బోక

భాగవతముద్ర నొంటి నిప్పట నుండి.

93

మ. అకలంకస్థితి నాటచుండియును సూద్రాన్నంబు వర్జించి మా

ధుకరప్రక్రియ బ్రాహ్మణాన్నమై భుజింతున్ లేనిచో సజ్జన

ప్రక రాగారములందుఁ జేయుదు స్వయంపాకంబు శ్రీరంగశా

యిక్మప న్వేళె దినంబు లీకరణి స్వామీ నేటిపర్యంతమున్. 94

గీ. వాగసతు లైన యీసీమ వారివలెనె

మోషిచూనిసి నైన నేగోడు లేదు

జిహ్వా నాల్గచ్చరాలు నేర్చినకతాన

పడువుఁగూటికి మనసు గొల్పక యితైతి.

95

క. అని వనిత యివ్వధంబుకఁ

దనకులశీలములఁ దెల్పు దానిని వేశ్యాం

గనఁగా నెఱిగి మనంబున

సనుమానము పొడమి వైష్ణవాగ్రిణి యనియెన్.

96

క. ఇమ్ముల వేశ్యాసహవా

సమ్ములు శ్రీవైష్ణవులకుఁ జదం బగునే

మహ్మావల నే మందురొ

కొమ్మ యీలోకు లెంచుకొమ్మా దీక్ష.

97

ఉ. కాకులు రావిపండ్లు దినో జేర శిలామయదేవమందిరా

నీకములందు రావులు జనించును సజ్జన చిత్తవృత్తి య

వ్యాకులలీల తాతిగుడివంటిది లోకములోన వేశ్యలుం

గాకులవంటివార లటుగానఁ బ్రమాదము చేర నిచ్చినన్.

98

వ. అనిన నవ్వేదవేదికి దేవదేవి యిట్లనియె.

99

ఉ. ఎందఱ్ఱకై నఁ గొంగు పఱ చెందఱి కై నను బాస దప్పి మై
సొదఱు రోత నేత లపు డేగతిఁ జేసిన నిచ్చగించుచున్
డెందము తొయిగాఁ గొని గడించినకష్టపులంజెకూడు నా
కొదక రోసి వచ్చితిని సహించునె క్రిక్కినకూడుఁ గ్రమ్మునన్. 100

క. భోగేచ్ఛ నాకుఁ గల్గిన

నీగతిఁ జరియింప నేటి కొటనె యున్న

స్వాగదె మున్నిటిపటనం

భోగము గొతలసఁ దగినబొత్తులు లేవే.

101

క. నాచుకను చూచి విఱిగిన

దీమయి నీమనసు చూడకే విఱిగిన దిం

దేమిటికి శంక పడి ధా

ప్రీతుండని బాని విఱిగి తిగగ నతఁడునే.

102

క. విసవే నామెత ముచు తన

మనసు పడిల మైన లంజేమునిరమున నై

నను గావుర ముండఁగ నగు

ననఁగను నిట్లాడనీకు నగునె మహాత్మా.

103

వ. అని యిట్లాప్పు వడం జెప్పిన నప్పలుకులు వి యతండు తన
మనంబున.

104

గీ. రూపమునఁ గుంటి గాదు కరూపి గాదు

వారసతి యై గడించు నీవయసునందు

దేశమున భిక్షుమెత్తుకో దీని కేల

మనసు గట్టివిరక్తిఁ బొందినది గాక.

105

— విప్రనారాయణుడు దేవదేవిదాస్యం బంగీకరించుట —

గీ. దాస్యవృత్తికి నెటుచుటదానిఁ జేర్చు

కొనఁ గొదువ లేదు పలుకు పామ్మనఁగ నేల

యిది యదృచ్ఛానులాభ మై యొనవెఁ రోట
పనికిఁ జేదోడు వాదోడు పాట పడును.

106

క. బునసముతోడఁ బఁకొ

క్కరుడగు బొరలంగ నిపె గలిగి నహాయ
బిరువురము నైన రంగే

శ్వరు కైంకర్యంబు నిర్విచారత సాగుకె.

107

ప. అని తలంచి యమ్మెలత కిట్లనియె.

108

గీ. నెలత నుకుమారు మైవది నీదుమేను

తోటపని సేయునెవఁ బ్రసాహు మాధు
కరము మాతోడిలంకె నీకరణి నుండ

నోపుచే యన్న నతిని కయ్యువిద యనియె.

109

గీ. అనఘ జాత్యభిమాన శేషభిమాన

లేశములు దానురాలో లేపు మాధు

కరము నలవాటె మీచంటిఘనులు దిద్దు

పనులు సేయుటకంటె శుభంబు గలదె

110

సీ. మా) నెక్క నేరను గాని పువ్వులు గోయ

దండలు గట్ట వింతలుగ నేర్తు

నేత మె త్తెగ నేర నింతియ కాని

సొప్పి నే గట్టిగా నీర్మళు గట్ట నేర్తు

ధరణి వట్టి త్రవ్వ నొక్కటి నేరఁగాని

నే మ శృచ్చు గట్ట నేర్తు

బరవసాబునఁ జేసిపరి నేరఁ గాని

నే నింటిలోపలిపను లెల్ల నేర్తు

బుద్ధి మతిఁ జెప్పి స్వాములు దిద్దుకొనిన

నేపనికి నైన దానురా లోపఁ గలదు

అర్థి మాటటరంగేశుఁ డైననిన్నఁ
గూర్చి వచ్చితిఁ గరుణ నీ జేర్చు నన్ను.

111

సీ. నిర్వాణరాజధానికి నేగువారికిఁ

జక్క-నితోవ యాచార్యసేవ

విరజానగీసము తరణంబునకు

మనోజవ మైననావ యాచార్యసేవ

తీరిజగజ్జనులకు సతీపతిన్యాయ మై

చాగినపావ యాచార్యసేవ

అజ్ఞానహతుల విఘ్ననవంతులఁ జేయు

స జీవితీవ యాచార్యసేవ

యాశ్రయించినవారల కర్థి నిచ్చు

విష్ణుసాలోక్యసారూప్యవివిధిదవ్య

భోగసామ్రాజ్యవైభవాభోగమహిమ

శాశ్వతం బైనసేవ యాచార్యసేవ.

112

గీ. అనిశ మాచార్యసేవ గల్గినజనులకు

దేవభూదేవతీర్థసంసేవ తేల

అనిశ మాచార్యసేవ గల్గినజనులకు

దేవభూదేవతీర్థసంసేవ తేల.

113

గీ. అనుచు శ్రీవైష్ణవకథారహస్యధర్మ

మార్మ లెన్నటఁజేసి యాచార్యబుద్ధి

మిమ్ము సేవింప వచ్చితి నెమ్మి వెరవుఁ

గఱపి పనిఁగొను మెద నఱమఱలు లేక.

114

క. తిరుకట్టసేవఁ జేసెదఁ

దిరుమాలిహ నలికి పూసి తీర్చెద మ్రుగ్గుల్

తిరుమజ్జనంబుఁ దీర్చెదఁ

దిరుపుట్టము లుతికి వేగఁ దెచ్చెద దినమున్.

115

క. అన విని యతఁ డవ్వనితఁ

గని యప్పులకులకు నలరి కానిని రరగే
శునికైంకర్యము చేకొని
మన మిరువురఁ జేయుదము సకుంచితభక్తిన్.

116

గీ. అని తదీయదాస్వ మ సీకరించె న

ద్రాసరయ్య యచట నాసగోడ
లోచః యును మూనిలో జేవ చొచ్చిన
గతిఁ బ్రవేశ మంది ప్రతిదినంబు.

117

వ. ఇట్లువచించుచు సతనికి నయ్యతివ యిట్లనియె.

118

క. ధరలో మాటటరంగే

శ్వరుడవు దాసులకు నీవ సుతమున్ దే
విరకైంకర్యము మన్నన
గురుకైంకర్యంబు నీవఁ గొడవయె నాకున్.

119

అరుణోదయంబున కట మున్న మేల్కొంది
నది కేగి యాచమనాబుఁ దీర్చి
మజ్జనం బొడి నామరకుఁ జొదుకొని

యాత్మవస్త్రంబు సతనిదోవతియు నుతికి
తిరుమాజ్జనముఁ జేసి తిరుమార్గఁ గిన పూప్తి

యలికి మ్రుగ్గులు నెట్టి యతఁడు మేలు
కని వచ్చునపుడు గన్గొని వందన మొసర్చి

యాచరణీయకృత్యంబు లడిగి
యతఁ డన్మస్తాన మొసరించి యరుగుదెంచు
వేళ కారామవాటిఁ గ్రొవ్విరులు గొసి
సరులు దండలు గావించి నజ్జ నించి
యతనిముందట నుంచు నిట్లగునె యందు.

120

- గీ. మెలపుతోఁ జెట్లపాదులఁ గలుపు దీయు
నెమ్మి దోహదధూపధూమమ్ము లిడును
సంఘ్రాస్తానై నఁ గనపూడ్చు మందిరమునఁ
దిరునళకు వెట్టు నెరపు రాతికులు దాచు 121
- గీ. ధాన్యమస్తి గులా మెత్తి దాన నిత్య
మేకతఁబునఁ దాన్వయంపాక మాచ
రించి సాపాటు సేయుదునంచు నలెని
మొఱుగి తనయింటికేగి మున్నులు భుజించు. 122
- గీ. చెఱుగు మాసినపుడు మఱుగున మూనాళ్ళు
యొదిగి యుడి నాలవదివనమున
నొరులు పోయుతీర్థ మొగి చాడి పడవఁ దా
దీర్థమాడుఁ బుణ్యతీర్థములను. 123
- వ. అంత. 124
- గీ. తోయజావన యన్న సానీయములకు
నాన పడ క్లిట్లు వెలలేనిదాని యగుచు
నెససి పను లెల్లఁ జేయఁ గన్గొని కృపాప
రాయణుఁ డైనవిప)నారాయణుడు. 1 5
- సీ. ఏ బ్రసాపడి తోట కేతెంచునదాకఁ
బని నెయ్యఁ దా బ్రసాపడను బోదు
నే జేతఁ బని వట్టి తే జూచి ముందుగాఁ
దా నందుకొను నొడల్ దాచుకొనదు
నే మేల్కనకమున్న దా మేలుకొని
దేహశుద్ధియై తిరుమాళ్ళ శుద్ధి చేయు
నేనిద్రఁ బోవుదాఁకా నిద్రఁ బోవ దేవనిఁ
జెప్పినో యని పాయ కుండు

విరతిమై నింట వేపుర విడిచి వచ్చి

తోటపనిపాటు కొదిగి నాతోఁ బ్రయాస

పడుచు నున్నది పరిదేశిపడుచు దీని

నాఁక కున్న నువేయొపచార మొదపు

116

వ. అని తలంచి యచ్చేసదేవిం గనంగొని.

127

చ. లలనరొ యెందు నీపిఁగ గులాముచకున్ జన వద్దు మాకు ని

చ్చలు పెరుమాళ్ళకోవెలఁ బ్రసాదముకట్టడి సాగి వచ్చు నా

తళియప్రసాద మీపు సతతంబుఁ బ్రసాపడు మన్న మొక్కియ

మైలఁతుక స్వామిచిత్తి మని మేకొనయెన్ ముదితాంతరంగయై.

వ. అంత సవ్యప్రసారాయణుండు.

129

గీ. తనకుఁ గోవెలపడిప్రసాదము నిరంత

రంబుగా సాగి వచ్చుశ్రీరంగవిభుని

పల్లెరంబుప్రసాదంబు ప్రతిదినంబు

ప్రొద్దుప్రొద్దున కేవుమాపులున్న వచ్చి.

130

క. కూరలు సన్నముఁ దిరుప

ణ్యారముఁ బచ్చళ్ళుఁ దిరుఁణానఘమఘరా

హారములు సవ్యధాటికి

సౌరుచి ముప్పూటలును బ్రసాపడిఁ బెట్టునో.

131

గీ. తాను మాఘకరముమాసక యెప్పటి

యట్ల వైష్ణవాలయముల కరిగి

రంగవసతిఁ దిరువరంగంబె గోవెల

యనుచు భిక్ష మెత్తుకొని భుజుచు.

132

ఉ: ముద్దియ యున్ సదా యతినిమ్రోలఁ బిఱిందికడఁ గెలంకులఁ

బ్రొద్దొకచాయవర్తిలుచుఁ బూవిలుకానిప్రయోగభూతమై

యెద్దెన యుం బ్రవేశమున కించుక యేనియు నందు లేమిఁ బె

ల్లొద్దిక రంధ్ర మారయుచు నుండఁ దదేకపరామృతాస్థితిఁ

133

సీ. మూపువైఁ గుగులు క్రొమ్ముడి సేయు నొకవేళ

నొకవేళ, జెప్పకొప్పొరగ దిద్దు

వెలి నాభి దోఁప నీవి నడల్పు నొకవేళ

నొకవేళఁ గంచుకంబూడ్చి తొడుగుఁ

దొక తొక నాడు ముద్దులమాట నొకవేళ

నొకవేళఁ ప్రాఘోక్తులొనర నెరపు

వలిపెంబుఁ గట్టుఁ బాపడ లేక యొకవేళ

నొకవేళః బయ్యెద నొక చేయుఁ

గదిసి నీనుల సొక్కఁతొక్కముగఁ బల్కు

నొయ్య నొయ్యన నంగీత మొక్కవే

సకయ యస్థలితబ్రహ్మచారి యైన

వైష్ణవోత్తముమ్రొల లావణ్యలీల.

134

ప. ఇవ్విధంచున.

135

క. వసుమానసనుక్షేత్రముఁ బ

గుటిలాలక చేష్టితములగొని యి

ట్టలు పాదుచేసి మోహా

వడదీజము మగుడు నాటివర్థల జేసెన్.

(1) సుద్ధవిగోని

136

క. ఐహిక సౌఖ్యంబుల ని

రొహిణి డగువగుని కత్తరునిసద్దాస్య

స్నేహం బతిపరిచయమున

మోహంబై బుద్ధిచలనముం జేయుటయున్

137

సీ. ఆకాంక్ష తప్ప వేయక చూచు ననిశంబుఁ

దలఁపుచేతనె తృప్తిఁ గొలుపు మదికి

వనజాక్షిఁగొంగు సోకిన మేను గరుదాల్పు

మొగము విప్పుగఁ జేయు మగువ నగిన

నర్థి నొయ్యనఁ గోర్కి నడుగ నుద్యోగించు

నడగఁ జాలమి నేటి కనుచు చూచుఁ

శైలివల్కు మెచ్చి కోయిలవల్కు దూషించి

సధరంబుమధువున కాసుఁ జెందు

శిరసువైఁ బేనుఁ బొడగన్నఁ జేరఁ బోయి

హింస సేయకు మని చేతి కిచ్చుఁ దిగిచి

తన్మయత నొంది కలికి వేఱలనె హరిస

గాయణుం జై నవిపినారాయణుడు.

138

శా. ఆవిప్రోత్తము నజివంజరనిధం బై నిశ్చలం బైనన

ద్భావం బంగనసాహచర్యగుణసంపర్కంబునకొ లోహ మై

గ్రావం బై దృఢదారు వై తరుణస్పృశంబై ఫలశాయ మై

పూవై తన్మృగరంద మై కరగెఁ బో నీశృకుం బల్బు నై .

139

గీ. గారఁ ద్రావినమీనుసంగతి మనోఽ

వేదన సతండు పొరలఁ దన్వియు నెఱింగి

తనవలకుఁ జేరఁ బో బోడిదాస రిసుచు

డొందమునఁ జాల సంతస ముం నంత.

140

ఛిన్మ వర్షగువర్ణనము శ్లో

గీ. రంగవిభుఁడుకు విపినారాయణుండు

చేయుతోమాలికలకుఁ జాం సేయకములు

వేసవి యొసంగె నని మొగిల్విరు లొనంగ

మతిఁ దలంచెను దరువాతియును వసంగ.

141

సీ. చాతకప్రజపిపాసాప్రోద్ధాసనా

కార్యనిర్వాహకాచార్యపరుండు

భూపురంద్రగీర్ణమృతాపజ్వరప్రణాశన

రసాషఢచికిత్సాపరుండు

మహనీయభూమిశృద్ధుహవిహరిమయూర

సందోహపటనశితౌగరుండు

శతవ్రతమిత్రాపహృతజగజ్జీవన

ప్రత్యర్పణకిరీయాప్రథితదాత

మొనసి నీరంద్రబంధురామోఘమేఘ

జాతసంజాతవృష్టిసంఘాతవాఙ్మవ

భూతభూతలశీతలవాతభూత

నాస్తూర్వాగమంబు వర్షాగమంబు

142

గీ. ఆన మాయప్ప లీక పోతేని యనుచు

ధరణిపంపున దొలుకారుతరువుకాఁడు

నింగి గుడి వాగిసి యాఁగిసభంగి నపుడు

చండకరుఁడుండఁ బరివేషమండలమున.

143

న. అ త 144

శా. పాథభ్యాసాలది క్షతిశ్చేతనతటప్రద్యోతవిద్యోతితా

వ్యోగ్గాశనిపాతజాతఘనగర్వాడంబరవ్యాప్తి న

త్యక్తంబుకా ధరణిపంపు చకితంబై యన్యునఁ స్థితిఁ

పాథః కృష్ణ యనఁ ధరిత్రిఁ దొరఁగెన్ ప్రశస్త్యగివార్చిందువున్.

క. కటపట తోటతొటరాలెడు

పొటపొటచినుకుల ధరిత్రిపాడ సట్టువడన్.

సాటసాట నాకట సోలుచు

దటతట పడుచాతకములదై న్యము వాసెన్.

146

శా. అంభోదప్రకరంబు లత్తటి నముద్యద్భీర్ఘః స్రాతసం

తంభాఖాతవిభగ్నదిజ్ఞగకతోరగావఖండావలీ

దంభాంధశ్చరవాహినీకలుషపాథశ్శుంభదంభోభుతై

కుంభదోణముగాఁగ వాస గురిసెన్ ఘోరాంబుధారాకృతిన్.

క. తోరిము లగునవ్వన్నా

వారములం దొక్కనాఁడవారితధారా

సారంబు పయోధరమౌన్

ఘోరింబుగఁ గురిసె మునురుకొని నిశిదాకన్.

148

క. ఆనిశివేశఁ దనచవిక

లోనిచిలుతయరుఁగువై విలోలత వటుఁడుక

వాన పయిఁ జిలుక వాకిటి

తీనియవైఁ జేరి దేవ దేవియు నుండెన్.

149

శా యాదోరాశివిశేషణోదితదృగంతారణ్యన

వైదేహీవరణద్రుగక్షణధనుర్వాదిత్రవాదిత్రయీ

వైదంపశ్యవిధానదాననగరిమానర్వజ్ఞపాదానతా

ర్యైదిత్యర్థగతానుశేష్యరనివాసారక్షసారక్షమా !

150

క. అలఘూకృతగుహభక్త్య

త్కలితాంగహృదంగమలతరణివిధానా

ఫలముఖకలితనుముక్తా

ఫలదంబునిదాన సేవభక్త్యాసేనా !

151

మాలినీనృత్తము. అనుభవభృతశరాసా * యాశ్రితాపన్నిగాసా

మనజకనకవాసా * మంజుసాకేతవాసా

అనుస్మృతనిజదాసా * యద్వక్తార్యామవాసా

అనుపమదరహాసా * యాతుభిశ్చంద్రహాసా. 152

గద్య.

ఇది శ్రీమదాపస్తంబసూత్రీ భారద్వాజగోత్ర పవిత్రీ

శ్రీరామచంద్రకరుణాతిరంగితవైభవ సారంగునృసింహ

మంత్రిపుంగవతనూభవ పరిచితభగవద్భాగవతకైంకర్య

విధాన తత్త్వయాభిధాన ప్రణీతంబైన

వైజయంతీవిలాసం బనుచుహావ్ర

బంధంబునందుఁ ద్వితీయా

శ్వాసము.

వై జ యం తీ వి లా స ము

అను

వి ప్ర నా రాయణ చ రిత ము.

త్పితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీజానకీవిలాసః

త్రేజకనల్లాప వసుమతీద్యోపేటీ

రాజితలేపా యాస్తి త

రాజశతయశశకలాప రఘుకులదీపా.

1

వ. అచధరింపు మట్లు నిర్దళభారావస్థంబు గురియుచుండఁ గనియ్యవై

దేవదేవి యుడుటయెఱింగి యవ్వుడవ్విప్రనారాయణుండు.

2

ఉ. వారిజపత్రనేత్ర) నిటు వాసనెపంబున నింటిలోనికిం

జేరఁగఁ బిల్చి నాతలఁపుఁ జెప్పినఁ జేకొన కుండిన నృలా

త్కారము దోష ముచుఁ బలుకం బరభామిని గాదు చెంతకుం

జేరినమీఁదఁ గుక్కుటము సేయునుపాయముఁ జేయుటొప్పుగున్.

3

క. అని తా నయ్యవతిం గని

వనితా చలి నుండ నేల వాకిటికడ వె

చ్చనితావున కిటు రమ్మనఁ

జనితా నాలోనిగడపచక్కినె యున్నన్.

4

క. అయ్యెడ మిక్కిలి శైత్యం

బియ్యెడ కేతెమ్ము వేగ యితి నివాతం

బయ్యన్నది యిచ్చోననఁ

దొయ్యలి యాబ్రహ్మచారితో నిట్లవిమోన్.

5

ఉ. ఆరయఁ బెక్కువాసరము లాయెను నేనిట వచ్చి యెన్నఁడుం
జేగఁగ రమ్మ నీచని స్పృశించుట లేదిని యేమి నాపయిం
గూరిమి నేడు మీసరసికుం జనుదెచ్చుని యానతిచ్చు లు^ల
సూరిపఁజేణ్య సన్నోరసి చూచుటకో మఱి సక్కుమో యనన్. 6
|| విప్రనారాయణుడు దేవదేవితోఁ దనమనోరథము తెలుపుట. ||

ఆ. ఇన్ను నొరసి చూడ నున్నదే పదియాగు

నిన్నెచసిఁజి కొదవ తెన్నఁ గలవ

మాయభీష్ట మైకమాట చల్లకు వచ్చి

ముంత దాచ నేల ముతి వినుము.

7

క. సరసిజముఖ పంచాయుధ

గురుకైంకర్యాబు మనసు గురునై చెప్పఁ

నరి నింకొక పంచాయుధ

గురుకైంకర్యమున నీవు గురు వగు మనుషుఁ.

8

ఉ. ఆనరసీగహాక్షి నతఁ డమ్మెని నాడిన మనఃధార్తవా

చానరసీగ గడు ప్పిజవశవదుఁ డౌట యెఱింగి చిక్కెరా

దాసరిబోడ యిప్పుడు తలయెత్తి మెలంగఁ గల్గుటలో

నాసరివారిలో నని మనంబు ఘనం బగువేడ్క నుబ్బఁగఁ.

చ. ఎనని మనంబుండు సతికిం బతికి స్వల పంకురించినన్

గొనకొని ధాత్రి నేనుఁగులకొమ్ములు వచ్చినయట్టు లింక ని

ప్పనిఁ బ్రసూనసాయకుఁడై వైతరు వే మన నీక వీనిఁ జెం

దినవలరాచ వెట్టి తఁటిపులచేఁ దల కెక్కఁ జేసెదన్.

10

ప. అని యూహించి యతిని కిట్లనియె.

11

గీ. అనఘ మీతిరువడిహలే నాశ్రయించి

నవుడె మద్దేహజీవధనాదికములు

తావకాధీనములు గావె దాని కేమి

విన నవధరింపు మీదాసివిన్నపంబు.

61

శా. తేత్రజ్జప్రకృతిస్వరూపవిదు లక్షణఘ్రాణజిహ్వతను
 శ్రోత్రోద్భూతనుభవ్యపేతు లురువిష్ణుభ్యానపారాయణుల్
 మిత్రామిత్రసముల్భనాదృశులు స్వామిప్రకృతు లోవ్వలె ని
 మూత్రద్వారము పేరి ఘోరనరకంబు జేరఁ గాండ్రింతు శి? 13

క. పరకాంతి చోప మున్నవైఁ
 బరికించిన శూద్రజాతిఁ బడపునతి న్న
 వరదాసి నీవు మోంజీ
 ధరుడవు వైష్ణవుడ వంటఁ దగునె మహాత్మా. 14

ఉ. విప్రకులూపతంస పృథినీస్థలి నిట్లవప్రితురాల వి
 ఘ్నప్రతిమాను నేక్రియ నిమన స్పృశియింపఁగ నేర్తు నాపుడు
 విప్రులఁ బొంది నీవి యపవిత్రులు పూజ్యులటన్న భారతీ
 యప్రథితోక్తి గాదె వనితా పరిహారము నీమశంకకున్. 15

శా. దాసీసంగతుఁడైనవ్యాను గురుకాంతాగామి శీతాంశు వే
 శ్యాసౌఖ్యాన్వితుఁడైనకౌశికుని శూద్రాపత్యక న్యారతి
 వ్యాసకుండగునప్పరాశరుని నేవారైన నెల్పెట్టిరే
 సీసంగంబు వారి కైనగతి తన్వినాకుఁ గానియ్యున్. 16

వ. అనినఁ గ్రమ్మట నమ్మగువ యిట్లంటె 17

ఆ. నిడుదిపట్టెతిరుమణియై వైష్ణవము కాని
 మీర లాడుమాటతీరు చూడ
 ననఘ నొసలు బత్తుడును నోరుతోడేల
 టన్నరీతి తోచు చున్న దెచుడు. 18

చ. పడువునకే సృజించె మును పణ్యపథూటుల బ్రహ్మయట్టివం
 గడమునఁ బుట్టి యున్నకడ గాదని రోసితి నేను నీవయో
 వడుగవు బ్రహ్మవిష్ణుఁడవు వైష్ణవధర్మవిదుండ వాపనుల్
 నుడుగ జుగుచ్చు పుట్టి కిటు నో రెటులాడె దలంపుమామదిన్. 19

గీ. తోన యాయాధపాతిత్యదోష మిందు
సంభవించు భవద్రష్టాచర్యమునకు
వైష్ణవైతము నా కిందువలనఁ జిక్కు
మొనరికాటుకు వచ్చినఁ గొదవ లేదు. 20

గీ. అసఘచారిత్ర శ్రీవైష్ణవాపచార
మెట్లు సేయుదు మిచ్చుటి యే నటన్న
భావభవపుష్పభల్ల భారావిభిన్న
హృదయుఁడై తొయ్యలికి నలఁ డిట్టు లనియె. 21

క. అపచారము గాదిది మా
కుపచారమె గాని యోతలోదరి సమ్య
క్కృపచేఁ గైకొని శంబర
రిపుచేఁ జాకుండ నుద్ధరింపుము నన్నున్. 22

క. ఓసతి భగవత్సేవకు
వాసి గణేంపంగ భాగవతసేవయ త
ద్దాసుల కైంకర్యముఁ గృప
జేసిన రంగేశ్వరునకుఁ జేయుట నుమ్మి. 23

ప. అనిన నమ్మాటకు మందస్మితనుండరవదనారవిందయై యిందువదన
దేవరచిత్తంబు కర్తవ్యం బెద్ది యనిన. 24
❧ విప్రీనారాయణుఁడు దేవదేవిం గూడుట ❧

క. తిరువళకు మలపు మనవుడఁ
దిరువళకు మలంచినపుడె దేవరదాసిన్
దిరువడిహళకైంకర్యముఁ
బరువడిఁ గావించు ట్లభాసము గాదే. 25

క. దీపము హన్మథరాగో
ద్దీపము లక్ష్మీకరము మదికి భయహర మా

- వీపము లేనిరతు ల్పుఖ
లోపము లవి చీకటింటిలో వెక్కిరింతున్. 26
- వ. మఱియును. 27
- క. ఆడెడుకొమ్మ పదంబులు
బాడెడుకలకంఠమోము భావజుకేళిం
గూడెడుసకయలచోటుల్
చూడక రహి వుట్ట దండ్రు సుగుణులమదికిన్. 28
- ప. అనిన సరిం డిట్లనియె. 29
- క. ఏపనులకు వీపము దగు
నీపనులకుఁ దగ దటన్మ నింతి యిటు లనెన్
నీపంబు మలఁప వలదా
దీపము మనసందు చేగ తొర నారెందున్. 30
- క. నావుడు నది లెస్స యదే
కావించు మన స్నిజాంశుకమ్ము విడిచి రా
జీవసయన దిగ్గం న
ద్వీవియకుం దిమకు నడమఁ దెర వైచుటయున్. 31
- క. ఎల్లచుపుడెరి శంఖ
పటిదివచ్చాయ హరిపై నవ్వేళిన్
బలపల నై రాఁ గరకును
శలుపలఁ బ్రసరించె లేతవెన్నెల పోలెన్. 32
- క. శాటవ తైర వైచునెపమున
నెఱఁ గట్టినచలున విడిచి నిలిచినఁ గడు న
త్తటి మొటసె నొరకుఁ బాసిన
కలుకంఠనరాతిచేతిఖడ్గముఁ బోలెన్. 33
- వ. అసమయంబున. 34

ఉ. చూచిసయంతలోఁ దనకుఁ జొప్పడుదాఁక నధిజ్ఞుఁడనుఁడై
లాచినమస్మధుఁడు కరలాఘవ మొప్పు నిశాతపుష్పనా
రావపర-పరల్ పఱవి వ్రయ్యలు చేసెఁ ౬ దీయశీలముం
గాచినదైర్యవజ్రమ ముకలకటముఁ బటుశౌర్యఘర్యతన్. 36

వ. ఇట్లు విగతదైర్యుఁడై యన్విప్రచక్ర్యుఁడయ్యెని కిట్లనియె. 37

గీ. కొమ్మ నీమోవియమృతంబుఁ గోల కున్నఁ
బాణములు నిల్వ వతనుతాపమున మేం
దయ నొనఁగు శాస్త్రాగ్రో సహంతవ్య యనిన
వాక్య మూహింపు నావుడు ననిత పలికె. 38

గీ. విటజనోచ్చిష్ట మైనట్టివేశ్యమోవి
వేదసారాయణాతిపవిత్ర మైన
వైష్ణవాస్యంబు నెట్లంట వచ్చు ననిన
వలపు నొలకాడఁ బలికె నువ్వైష్ణవుండు 39

క. ఆవులవెన్నయు ధరణీ
దేవులపాదములు యతులదృశ్యములు కవివా
చావృత్తి వహ్నివాని
స్త్రీవదనంబులు కడుఁ శుచిత్వపరంబుల్. 40

వ. అదియునుం గాక. 41

క. మృగయాః హరవేశల
మృగదంశకేవక్త్రములును మీనాంకాఙ్గ
మగువలలపనంబులు శుచు
లగు నుచ్చిష్టత్వ మంట దప్పనిట్లన్. 42

అని ధర్మశాస్త్రసూక్తులు
మనుముఖ్యస్తృతులు తెలుపు మానిని యిఁక నీ
పనుమానము మాని వెరక

క. నను ముక్తధకేళి నేల్లునావుడు వేడ 43

క. నారీమణి యవ్వటునిమ

నోరథమును గూడి నిజమనోరథ మొరొ

దారసిలి కాగిలించెను

మారశీలీముఖభయంబు నుడి బో నతనిన్.

44

వ. అంత.

45

సీ. ఆత్మహస్తమునఁ బంచాయుధచిహ్నము

ల్పాహుమూలంబులఁ గాదుకొల్పి

దల మొనచెమటబా ట్టెలమితోఁ జెక్కింక

నలికభాగంబునఁ గలుగఁ జేసి

నిమిలిరేఫలకు దీర్ఘము లిచ్చి నై చ్య

భావంబుగా దాన్యరామంబుఁ జేసి

మానిమర్లభమైనమ శితమంత్రవంబు

శ్రీవణసంగతి రహస్యముగఁ బలికి

నెమ్మి రతిదేవపూజాక్రమమ్ము దెలిపి

యఖిలసంస్కారములు నిటు లాశ్రయించి

మత్తధప్రాత్యుఁడైన యమ్మాణవక్షని

మృగవిలోచన నిజశిష్యునిగ వరించె.

46

క. వటుఁడైనవైష్ణవుని నిటు

విటుఁడేసెఁగ దేవదేవి పెడమాయలచే

నటు శయ్యఁజేరఁ గలిగిన

నటు సెయ్యఁగ లేరు వేశ్య లిల మగవారిక.

47

క. కాయజుఁడు చేయుమాయల

కాయజుఁడు హరుండు నంబుజాక్షుఁడు లోనై

తోయజనయనలఁ బాచురు

హేయజనుల్ నరు లనంగ నెంత ధరిత్రిన్.

48

- గీ. మున్ను కందర్ప విశికఁబ్బిన్న హృదయుఁ
డగుచు దిన మొక్కకల్ప మై యార్చిఁ బొరలు
విప్రనారాయణునకు నవ్వెలఁచినురత
లీల నారాతిని నిమిషంబుఁ టోలి గడచె. 49
- వ. ఇన్విధంబునఁ గతిపయనినంబులు గడచినయశంతరంబున నామా
నినీమణియందుఁ బ్రేమాతీతయంబున నన్విప్రనారాయణుండు. 50
- సీ. ఓనముఁ జన్నీళ్ళు మజ్జన మాడఁ జలి దాఁకు
నీ కంచు వేన్నీళ్ళు నెమ్మిఁ గాఁచు
బుధవార శనివారములు బీరు ప్రాకుఁ డ
శిర సంటు వెచ్చఁగాఁ జేసి నూనెఁ
జరుగు పట్టించి యంగములు మర్దన చేయు
మేదిఁచు మేనిపై మిగుపపిండి
తల నిన్దుపండ్లు జొచ్చిఁ బిండి నీకాయఁ
బులిమి తైలపుఁ జిడ్డు ప్రావ దువ్వు
జలక మాడించు మడుగువల్వలు ధరింపఁ
జేయు శిర సార్చుఁ గ్రొమ్ముడి సేయు విరుల
సరులుపైఁ జాట్టి తిరుమణి చాదుకొనిన
దాఁక నిలుచుండు నెదుట నద్దంబు వూని. 51
- వ. ఇట్లు నిజసేవాపరాయణుడైన యన్విప్రనారాయణ మోహతి
రేకంబుఁ గనుంగొని జనితామోహంబున నవ్వనితా వతంసంబు 52
- ఉ. వైపరి తొంటినై ప్రిక పువర్తన లన్నియుఁ గట్టిపెట్టి తా
నాపరిచర్యఁ జేసెను దినంబుచు దాసరి దాసరీతి నే
నీపరిపాటిఁ దార్చ నగు నింటికి వీనిఁ దటాల్చు మత్స్యీతి
జ్ఞాపరిపూర్తియయ్యెనిక జాడ్యము సేయఁబనేమి యిచ్చటన్. 53
- వ. అని తలంచి యన్విప్రనారాయణుం గనుంగొని యవ్వరారోహ
యిట్లనియె. 54

క. సామి యలకంచినుం డిట

నే మీతిరువడిహ లాశ్రయించుట విని పు

త్రీమోహంబున ముప్పది

యామడ మాయస్తు వచ్చినదినుం జూడక.

55

గీ. వచ్చి యిపుడు మాయప్పవద్ద నన్న

దంచు నీప్రాద్దు వింటి నే డటకం బోయి

యెల్లి వచ్చెన నిక్కడం బెల్లవాఱు

బోయివత్తునె యనుడు సభాసురునకు.

56

గీ. జల్లనియె గుండె ధాతువు ల్పల్లటిలె

మొగమువన చెఱఁ దేహంబుబిగువు నడలె

స్వాంతము గలంగెఁ జేకాళ్ళవైత్యమొదవె

నొడలుచెమరించె మఱుమాట వెడలదయ్యె.

57

ప. ఇట్లు గుండె జల్లని వివర్ణపదనుం డై మూర్ఛిల్లిన యట్లుండి కొం

డాక సేపునకుఁ దెలివొంది తెప్పిరి దప్పికిఁ బాసీయంబు లాని నేడఁ

దేఱి పైదలిం గనుగొని దీనాలాపంబుల నిట్లనియె

58

గీ. నీవు నీవారియింటికి నేడు పోయి

రేపు వచ్చెద నంటివి రేయి నాల్గు

జాలు నినుం బాసి యెట్లుందు నోలతాగి

యేను వచ్చెద వెంట నే యింటి కనిన.

59

క. ఏ వెఱఱు మిమ్ము రమ్మన

దేవర వేంచేసి లేని తిరువడిహకు నే

సేవింపఁగఁ బనివినియెద

భావింపఁగ నింతకంటె భాగ్యము గలదే.

60

— విప్రనారాయణుడు దేవదేవి యింటికిం జనుట.

క. వేంచేయుఁ డనిన దెలివి జ

నించెఁ మోమునకు మనసు నిర్మల మయ్యెం

జాచల్య ముడిగనోయ్యె

బంచసాణములు డిందుకాటుగు బొందెన్

61

వ. అంతి.

62

ఆ. ఇనుపకలప నొక్కయిక్క సితేపించి

కంఠకిందఁ గొయ్యకలపమాటి

చేదబొక్కిఁ బూవను జేర్చి భాండంబుల

లోఁతునెళ్ళ మమఁగులోన ముంచి.

63

చ. వటుఁ డవు డాత్తమందరకవాటము వాటముగా ఘటించి వె

ల్పుట నొకతాటఁ గట్టి పదిలంబుగఁ దాళము పెట్టి లోటవా

కిట బలుగాడికి న్నడ విగించి నెలిం బలుకంప నాటి మి

క్కుటముగఁ జుక నద్దిరిపకూడ ధరించి సరించి నెంబడిన్.

64

సీ శ్రీవైష్ణవులు నిరీక్షించిరా తిరుమణిఁ

దుడిపింతు రన్నట్టిడమపు మాని

స్తార్తులు చూచిరా నభఁ బోహంసంబుఁ

తేయుదు రన్నట్టిస్థిగ్గు విడిచి

బాంధవు ల్విసిరా యశ్చక్రయుఁ డని

యిల్లు చేరి నీ రన్ననిచార ముడిగి

ప్రభువు లెఱింగిరా యభివాదసమున

సంతానింప రనునభిమాన మెడలి

వైష్ణవముఁ బట్టెతినిమణివళముఁ జేసి

బ్రహ్మచర్యంబు జండెముపాలు చేసి

విటజనోచ్చిష్ట మైన యక్కటిలవేశ్య

యంటున నతిండు బ్రాహ్మణ్య మంటు పటచ.

65

క. తోయజభవకులఁ డాగతిఁ

గాయజబారఁ బడి కాముకస్యకతో ల

జ్ఞాయనుమాట నిజంబుగఁ

బోయె దోడుకొని వేశ్య పోయినదారికా.

66

వ. ఇవ్విధంబున నవ్విప్రనారాయణుండు కురంగనయన నిలువదన
శ్రీరంగపురంబునకుం జని యుడు.

67

ఛ్వి వేశవాటికావర్ణసము. ఛ్వి

సీ. వారటస్వజనమర్జునబద్ధుఁగ

జంఝూటర్పుఁబుకి క్రియాసంకులంబు

లంజకావిటమనోరంజ కస్సుటవచ

శృంభళీసంభ్రమో జ్వంభణంబు

క్రుద్ధవేశ్యాంబి కారుద్ధనైజప్రియా

యల్ల కావలు రత్నల్లవంబు

గోత్రశాలాదివారాత్రమూర్తి భవత్పాన

వేషాసథర్మాససంబు

హరిలావణ్యగణ్యపణ్యాంగనాక

దంబశృంగార చేష్టావిటంబవివిధ

భేలనాసాంద్రమద నేంద్రజాలకపట

నాటకంముఁ గాంచె బురివేశవాటికంబు

68

సీ. కచ్చించి సాగటాలు గణికలతోఁ

గుక్కుటాండము ల్పణముగా నాడువారు

ద్రవిణబుల్ పైపన్నిదము లొడ్డి మాత్సర్య

గతిఁ గోడిపందెముల్ గట్టువారు

వైచిత్రిగాఁ గోలఁ గాచి పన్నిద మాడి

చెఱకుమోవులు లీల నలుకువారు

గుటి చూపి యట కేఁ పటతెంచునందాఁక

నొసఁగినభక్త్యము త్పెనఁగువారు

నాశ్యులై గోత్రశాలల నిధివసింది
విలులవేశ్యాజనముల చక్కటులఁ దీర్చి
వారలను గల్గి శంకరవైరిసంత
పేట యన నొప్పునవ్వేశవాటమునను.

69

నీ లంబస్తనములు మూలస్థానముల సంత
గతిలంపుఱవికలఁ గట్టి తోచి
పుత్రి కానిర్మాణపుష్పదామంబులఁ
దొడ్డికొప్పలలోన దోపి తురిమి
పుక్కిళ్ళవీడెంపుదొక్కు మెండుగఁ జేసి
కంతగర్తంబులఁ గావుఁ గట్టి
బారును మోములబిట్టు పూఁ బచ్చిపనపుస
మేదించి నూన చేమరఁగు పట్టి
సెనకములు దేలి తమదిక్కు చూడరోయు
నయనుతోనుండు రవ్వేశవాటియందు
సూనశరభుక్తగర్భుక్తశక్తమృత
భాదనము లైనవృద్ధవేశ్యాజనములు.

70

నీ కట్టునగ్గము లమ్మగారిపుట్టంబులు
తిలంకంబు పూతచెందిరవుఁ బిండి
కంతభూషణము లక్కలిదేవిసాదాలు
భోగవిత్తము హరిజోగుకొలుచు
లారాస్యదేవతఁ బంచి కాహ్వయశక్తి
యత్కర్మమద్యంబు నిత్యసేవ
శ్రవణీయనుభిగోష్ఠి బవినీలసంగీత
మెల్లొసేవసత్తు లిష్టస్థులు
నగుచుఁ దముఁ జూచి విటబసులే నగుచునుండ
నందనలసంచచాయకమందిరములఁ

గాచుజాగిలములు పోలె గాచి యుందు)

వేశ్యమాతలు తద్వారవేదికలను.

71

సీ. చిట్టికుంకుముబొట్టు బెట్ట నెన్నుదుటీకి

గంపారుపూత చెంద్రంపబొట్టు

జమిలిముత్తైపు గంరసరి చాల్చు మెడకును

నట్టంపుదోగపాదాల పేర్లు

వలిపంపునన్న చల్వలు గట్టు మేనికి

మాతపుట్టపు వెట్టి మైలబట్ట

కపురవీడము వెల్లి గానియానోరికి

గొజమానినట్టి యూగొంటువక్క

కిటకటా పువ్వు లమ్మునగడినె కట్టె

లమ్ము జేసెను మిమ్ము దైవ మ్మటంచు

వృద్ధవేశ్యల వగపితు రుద్ధతప్ర

వర్తు లగుధూర్త విటులు దుర్వారనటులు.

72

వ. ఇట్లనేక ప్రకారంబు లయినవేశ్యవిట ప్రకారంబుల గమంగొను

చు నవ్విప్రనారాయణుండు దేవదేవీపురస్సరంబుగాఁ దనీయగ్న

హంబుఁ బ్రవేశించి యుండు.

73

సీ నకినెలపట్టమంచముఁ బట్టులెలగడి

బటుపుబిళ్ళలు సూర్యచటపుఁబటపుఁ

జేదివ్వెప్రతిమ చాళితిబంధముల

మేల్కట్టు గొజ్జఁగి నీటిగాజుకొప్పె

పట్టివేశ్యనురఁటి జవ్వాది పకెనతట్టు

పునుఁగుఁ బింగాణికప్పరపుఁ గ్రోవి

గొడుగుఁ బావలు గండపొడిపెట్టె ననుసాన

గడియార మంచ ముక్కాల్లిపీట

వెండినాళంబుఁ బటికంపుగిండి చెంబు
జాలవల్లిక వైడి బాగాలబరిణ
పంజరసుకంబు మణితశబ్దముఁ బరించు
పావురవుజోడుఁ గలరతాగారమునను.

74

గీ. దేవదేవీనమేతుఁ డై భావభవవి
హరిగతి నుండె నన్యవిచార ముడిగి
ప్రీతిన నీడేర్చుకొని యుదంచితమనఁప్ర
మోచపరిపూర్తి నుండె నవైదలియును.

75

క. అటు దేవదేవి యవ్వటు
విటుఁ జేసె నటన్నవార్త వినినప్పుడె కా
ర్పటికగతి దానురాలై
తటుకున నయ్యప్ప లగజైతనముం బాసెన్.

76

క. కుందంబుల నలుగనియర
విందంబుల నరసి రంగవిభుపూజకు నే
నందంబులు సేయుదు నను
చుందంబున నేగుదెంచె శరదృతు వంతన్.

77

శరదృతువర్ణనము

సీ. కార్తిక చంద్రవిస్ఫూర్తి వక్త్రముతోడఁ
జంద్రీకా మందహాసంబుతోడ
హరిదంతరాచ్చ విస్ఫురణాంబరముతోడ
విమల కల్పారనేత్రములతోడఁ
దారావళీస్వచ్ఛ హారావళులతోడ
నతులరాజమరాళ గతులతోడ
సక్రభవిక్రభమక శాద్రభమధ్యముతోడ
నమలకోమల పదాబ్జములతోడ

విరతనత్కాశచామర ప్రతితోడ
సకల కవిరాజ సంస్తుత్య వికలమైక
జీవనస్థితి నెరిసె నానావసీత
లముల శారదసమ రు విలాసలక్ష్మి.

78

వ. కనమయంబున.

79

సీ. ప్రమర మై యొకచోటఁ బ్రాసీర

కర్పూరకస్తూకా దులకమ్మతావి
దండిగా నొకచోటఁ బింకివంటలవెంటఁ

ప్రభవించు తైలాజ్య పరిమళములు
రహి నొకచోటఁ గూరలతాళి పోతలతో

రంపుసంభార సారభములు
రమణ నొక్కొక చో సుగ్రభాజి సుస్తముల్

గమలించు మాంసపు గమలాః మురు
గ్రమ్మకొని యొక్కచో నంబికాసమర్చి
నాసముద్భూతమై గేయవాసనలును
లంకెఁ దోదోపు లాడంగ లక్ష్మిదేవి
పండు గేతెంచెఁ గన్నల పండువగుచు.

80

వ. ఆదినంబునందు.

81

ఉ. అచ్చినవంక నైనఁ దమ రావల నెప్పుల దూసి యైననున్
ముచ్చిలి యైన జీవధనము లైగ నమ్ముడు నెట్టి యైన నుం
బెచ్చుగ సంతరించి తమచేటికంబుఁ దలంప కర్థము
దొచ్చి యనుంగువేశ్యలకుఁ దీర్తురు పండుగదండుగ ల్విటూల్.

82

క. మింతజనదత్తమేషీ

కంతసముద్భూతరసము కడు నెమ్మది ను
తక్కువ సరిప వేశ్యాలు
కంఠల కత్తటి గృహలోపకంతములందున్.

83

వ. ఆగమయంబున

84

సీ. గణికాభుజులగ సంఘటన యాతాయాత

జామాతృభయదవా చావ్రభూత

వినిధ మామోపాయ విచనప్రఖ్యాత

కర్మశోభల సగృక్కణన చేత

సందనీష్టువానంద దత్తవిభూత

జనపాతశూన్యాంగ జప్రసాత

యజ్ఞాతగోత్రీ నామా కాగ నిజతాత

యల్లాఘశత సమాయుష్ష మేత

జైత్రహృజ్జ్వల్య సన్యస్త శస్త్రజాత

కలుషనీహృతి రస్మృతి జ్వలదలాప

పరుషవాచార్భాటీ సమశ్వాన్యమాన

దీగ్ని శిఖాత యద్దేవ దేవినూత

85

గీ. విత్త మీలేనివిటకోటి వెడల మీటి

విరహపరితాపమును జేచి వెతల నేచి

మదనధాని యనంఘర గోదవి నెలయు

విపులమై చేయమణిక యావృద్ధకణిక.

86

గీ. ఊరివేశ్యల కెల్లను వారివారి

విటుల పండుగతగవు లంగుటలు చూచి

విప్రనారాయణుని విటవృత్తి దమకు

నీవీ లే కుక్కురి గని దేవదేవి కనియె.

87

క తమ్ము వల పంట కుండంగ

గ్రమ్మివిటుల గలయు నేర్పు గతిపెను మనకున్

గొమ్మనొ తామరపాకును

గుమ్మరిపురువులును బరమగురువులు సుమ్మి.

88

వ. అని విప్రనారాయణునిజేంచి

89

క. చక్కదన మెంత గలిగె

రొక్కమునకుఁ గాని పల్వగు మనందు జనులో

రొక్కములు బోలె లాతని

చక్కదనం జేమి చూచి నకియ వలచితో.

90

క. నవమదను నైన మెచ్చపు

తవిలితి వీయటవ బోడితలకు వలచితో

ధవళాక్షి వీనివేళలు

జెవులకు వలచినొ పిల్లసిగకు వలచితో.

91

ఆ. రమణి యితఁడు తిరువరంగంబెరయకొవె

లనుచు బికిర మెత్తినపుడె జనులు

వీడె దేవదేవివిలు డన్నఁ డలవంచు

కొనఁగ వలసె నాకుఁ గువలయాక్షి.

92

ఆ. తొత్తుపేరఁ బెట్టి దొడుకుపేరను బెట్టి

పిల్లకూనపేరఁ బెట్టి యిల్లు

వెళ్ళ లే డటంచు మెల్లన ముదుగులు

పాట విడుచు చుండుఁ బాటఁ బాట.

93

ఉ. వేసరి యే మటన్న నిలు నెల్వడఁ జాలఁడు చేత సంతిమా

దాసరిబుట్టయన్ ముదుక థావళిధట్టియుఁ గాని కాన మో

కేసరిమధ్య నీడతిన గెల్చె నిక పురిపాటి నొయ్య నీ

దాసరి నోసరింప వలదా సరివేశ్యలు నవ్వకుండఁగన్.

94

వ. అనినఁ దల్లి కాగణికామతల్లి యిట్లనియె.

95

క. పొది నవ్వుయు నేనును బ

న్నిద మాడినకొస మితనిఁ దెచ్చితి నిక నా

కొదవపని దీతె నిక నీ

కొదవయె యని పల్కుఁ దల్లి కూఁతున కనియెన్.

96

అ. తేజవ నేను నోరుఁ దెజవ కుండఁగఁ గాక
చొరవ గొనుచు నిల్లు చొర వశంబె
వజవఁ బొమ్మ టంట బగువఁట నాకు నీ
యజవఁ దోఁకఁ గోసి యజవఁ జూతు.

97

క. ఇటు చూడు నాప్రితాశము
విటులం జోపిడుట నాదువిద్య ముదల నీ
వటుఁ డేమి బ్రాంతి నాయా
ర్భటికిన్ భూతాలు బెదరి పాటుచు నుండున్.

98

క. వెచ్చినకు లే దనఁగా
నిచ్చటి కేతెంచి యారఁ డిచ్చిన మేలే
పచ్చినది లాగుకొనిమఱి
హొచ్చె యనిపింతు నిదియ సూ మత మనుచున్.

99

సీ. పసవుఁ బిండియు సగపాలు గూర్చిసపూత
బొట్టుపైఁ బెద్దపు బొట్టు పెట్టి
కొత్త కమ్మలతోడి కూనలమ్మపటంబుఁ
గట్టి విప్పగా రెడుకట్లు గట్టి
మేలిమి వైడిపాగాల సంగతిని వర్తన
మాడు పెద్దపాదా లమర్చి
కప్పపయ్యెద క్రిందుగా జాటుచనదోయి

పారి బొట్టికడుపువైఁ బొరలఁ బెట్టి
విప్రనారాయణోచ్చాటవిధికి దేన
దేవి యాపిన మంత్రశక్తియును బొలి
సోలుచును వచ్చె మధుమదాలోల విహృతి
వివిధ మాయాప్రభుత యవ్వేశ్యమాత.

100

ప. ఇట్లు వచ్చి నిలిచి విప్రనారాయణుఁ గనుంగొని

101

ఉ. అల్లునియమ్మగారి కిపు డాడలి గాదొకొ యింటి కేమియుం
జిల్లర వెచ్చసచ్చములు జీరలు నంశపు తోడివేడ్కు కాం
డ్రెల్లను బండుగ స్వగపు లీయగఁ దాకి తలంప వీపు చే
బెల్లుగ నొక్క మొక ధరఁ బిల్తురె నాగనతు ల్విటావళిక. 102

సీ. నీవట్టెతిమడుని నీతిగ మార్గంబు

గతకు వెండిబాగాన పొన

నీవుట్టెకోరియు నీకావి వేష్టము ల్వార

కాంతకఁ బట్టుచీర పొన

నీముష్టిగూడయు నీతులసిసరులు

వేశ్యకుం బండుగువేట పొన

నీవేదశాస్త్రము ల్నీసంధ్య జపములు

లంజనాసికి బంజులగము పొన

పట్ట నోపితివా యెప్ప ట్టె యుండు

పెట్ట లేకున్న విచ్చేయు పెదలకడ

మొదల రోయితిమిలకు నొక్కముడుపె గాన

నీసదాచార మేలయ్య దాసరయ్య

103

శ్లో విప్రనారాయణుండు తిర పున్వలతోడు కరుగుట క్క

వ. అని మఱయు ననేకప్రకారంబుల నన్వలకుండు గర్జకసారంబు గా
నుచ్చాటవచనంబుల భర్జించిన సతిండు. 104

గీ. వేశ్యమాతయు గతవయోవృద్ధ యై

యిది నురాచన మొనరించె నట్టివేశిక

గోతి కలు ద్రావి యుండఁ దేలుటభూత

మావహించినయట్టి స్వభావమరయఁ

105

ఉ. శుద్ధయపాతురా లిది యశుద్ధపునరును సిగ్గొకంత లే
శుద్ధలీలఁ జాలఁ బర మోచ్చరణంబుల బూతు లాడెడుం

- బుద్ధి గణింప నిల్వెడలి పోవుట కార్యము పోవకున్న నీ
 నృధితి గొడికి న్యలము నిత్తము నాడె యెందుగలెడికి. 106
- క. రూక లంటు గోక లంటు ము
 యాకులు పోక లంటు గొంజిలు లంటు యవినాకు
 స్త్రీకుండుట తిథ్యం బంటు
 పో కుండుట నీతిగాదు బద్ధి గలంపన. 107
- వ. అని నిశ్చయించి. 108
- చ. కరమున చూనికుంకియు గంబలి ముసముసందుడంకవై
 దిగిపపుగూడయు న్గొని తినియలివాసము నిగ్గమించి యె
 న్నగు దనఁజూతురో యనుచు వంకమునుం గిడి సప్రమనన్మండై
 యరిగె సతిండు పంచశరునల్గులమూటకుం దొంకితోటకున్. 109
- వ. ఇట్లుచని యు దొక్కతిరుమూలంబున నాసీనుండై యతడు తన
 మరంబున. 110
- చ. జనని ధనాశ నిట్లు విరగులులు నన్నని వెళ్ళదోలుట
 స్విదునుమీ యొకంతయును వీనుల నప్పుడు దేవదేవియ
 వ్వనిత మెరిగెనేనియు నవశ్యము దల్లివదల్చి నన్ను ని
 ల్విను నిలఁ బుచ్చునో మది గలంకిముచూనుపఁ దా నెవచ్చునో.
- వ. అని మాయును. 112
- క. ఆగీతిఁ గ్రమ గల్గిన
 నాగీతిలకంబు రాదె నానెటనె లీ
 దారీతి యింక శంబర
 వై గీతిఁ దరించునట్టివల నెయ్యెడయో. 113
- గీ. సతికిఁ బతికి సమానమై జగగదేని
 సరయమున లేదు వలపంతనిగ్రహంబు
 సతికిఁ బతికి సమానమై జగగదేని
 స్వర్గమునలేదు వలపంతసౌఖ్య మెన్న. 114

చ. తలఁచిన నిద్రరాదు చలిదాల్కొను మోసలఁజేర నెవ్వనిం
 బిలిచిన గుండె జల్లుచును బేర్చుచునఃపరితాపవేదన
 ల్పిలిచినచోట నిల్వ ధృతి నెక్కొన దక్కట రంగరంగ తా
 వలచినయింతిఁ బాయునగ వద్దునుమీ పగవారి కేనియున్. 115

ఉ. నున్ననిబాహుమూలములు నూత్ననుధారస మొల్కు పల్కులుం
 దిన్ననిమేనుదీవయు మదిఁచినసిబ్బెపుగబ్బిగుబ్బలు
 స్సన్నుల నవ్వునెమ్మొగముఁ గన్నుఁ గట్టినయట్లు నాకు నె
 చున్నది నామతిభ్రమణమో మరుకూయయొక్కొన్ననై జమో 116

తే. లాబనముఁ జేసి మచ్చధకేళి నేడు
 ఈసుమకోమలి యెవ్వనిఁ గూడునొక్కొ
 యతఁడు దొలిజన్మమునను శ్రీహరిని బైఁడి
 పుష్పములఁ బూజచేసిన పుణ్యతముఁడు. 117

గీ. ఆతివ వైష్ణవమతరహస్యమునఁ జాల
 బరిచయముఁ గన్నయట్టిపనన్నురాలు
 శూద్రసంపర్కమున కేలచచ్చు మరల
 నిచ్చటికి నెంతప్రాదైన వచ్చుఁగాఁ. 118

మ. తతి నూ జ్ఞేబదు లెప్పుడు స్థనము చేశంగల్లి పర్తిచువు
 ణ్యతపశ్శాలికే గాక నిర్ధనునకు న్నా కేల సిద్ధించు నా
 సతిసంపర్క మవకలివికలిమవిరాజద్రాజదోర్దండమం
 డితసామ్రాజ్యవధూటి చేరఁ జనునే నిర్భాగ్యదామోదరున్. 119

క. ధనమూలము జగ మంతయు
 ధనవంతునిఁగాని వేశ్యతల్లి దరిదున్
 దనకూతుఁ జేరనియదు
 ధన మేడది దాని కొనఁగఁ దధ్యం బైనన్. 120

సీ. ముసిడిప్రమాకున నైతమును బండ్లు గల్పించి
 చెఱకున కేల సృజింపఁజాయె

బూతిగడ్డకును సైతమును గంధ మొనరించి
 కుండనంబున కేల కూర్పఁడాయె
 బొలముతాళ్ళకు సైతమును బువ్వు గల్పించి
 శ్రీగంధమున కేల చేర్పఁడాయె
 బుట్టక్రోవుల సైతమును దేనె గలిగించి
 గేదంగి కేల గల్గింపఁడాయె

ధర నిరక్షురకుక్షుల ధనులఁ జేసి
 విద్య గలవారి నేల దుర్విఘ్నలఁ జేసె
 బ్రహ్మనననేటి కతని నేర్పరిగ నొచి
 పుడమి వర్ణించుకవులఁ జెప్పెడిదిగాక.

121

ఆ. తమకు నేమి త్రీవి తల కెత్తి రమకు లీ
 యుర్విమనుజు లేమి యొసంగరైరి
 నింగి వారసతుల నిర్మాతృకలఁ జేసి
 పుడమి మాతృభూతముల సృజించె.

122

క. నల్లి గలశయ్యవిద్యయుఁ
 జల్లి గలఘటంబువందుఁ జేర్చిననీరున్
 దల్లి గలవేశ్యఁ దగిలిన
 పల్లవునుఖములును బోధి పల్లననుఖముల్.

123

క. లతకూసలు జవ్వనమున
 వితతంబుగ వాగ్ధకము ప్రవేశంబై నన్
 శతకంచుకంబు లూడ్చిన
 కృతక ఫణుల్ వారసతులు కేవల మరయన్.

124

నీ. ధనముకొప్పెరదండఁ బెనుభూత మున్నట్లు
 గంగదరి మొసలి గాచినట్లు
 రసకూపమున నంటి రాకట్లు గలయట్లు
 మొగిలిపువ్వున ముండ్లు మొలచినట్లు

అమృతకుంభము నగ్ని యావరించినయట్లు
 శ్రీగంధమునఁ బాము చేరినట్లు
 తేనెఁజెట్టకుఁ జుట్టు రా నీగ లున్నట్లు
 పట్టెకంకటి నల్లి పట్టినట్లు

అపని వేశ్యలపేరి శ్రేయస్సులకును
 దుష్టులనియెడి విఘ్నాధి నైవతియుల
 విధి విచారము లేక యెవ్వధి సృజించె
 వేశ్య రతిసౌఖ్య మెఱుంగునే వేదగమము.

125

క. లోలత విలుడైన దా

జేలా తల్లుల సృజించు నిటు వేశ్యకున్
 గీ లెఱుంగక చెఱిచెను విధి
 కూ శయి గొడ్రాలు బిడ్డకు ప్ట్టె మెఱుగున్

126

గీ. బ్రహ్మచర్యమునకు నతిరాయ మొనె
 జలజముఖ మైతియును గొం నాగనయ్యె
 వసుధఁ బరికింప నిది నుఱివీ స్రవము చెడ్డ
 సుఖము దక్క దటన్నవచోనిరూఢి

127

గీ. ప్రాగ్భవంబునఁ జేసిన పాతకంబు
 నతనుసంతాప మనుపేర ననుభవింపఁ
 జేయుచున్నాఁడు శ్రీరంగశాయి వగవ
 నేల కర్మక్షయం పొట మేలు గాదె.

128

ఆ. శతభిషగ్వరుండు సకలౌషధీనాథుఁ
 డమృతధాముఁ డిందిరాసు జన్మఁ
 డట్టి రాజు రాజయత్కుచే గృశియించుఁ
 గర్భ మనుభవమునఁ గాక చెడునె.

129

మ. నిల దీయంగము రంగ నాథ వర మే ని న్నేడెద న్నహీ
 సలిలాగ్ని శ్వసనాభ్రతత్వముల నాచంద్రాశ్వ నెమ్మీసఁ దొ

య్యలిఘర్జాంబుల నింతి నేత్రములఁ గీరాలాప ప్రాణంబులన్
జలజాతేక్షణ మేనిలోఁబయలన్ సాయుజ్య మొందిపవే. 130

విసినారాయణుఁ డాపన్ని వారణకై శ్రీరంగమూర్తిని స్మరించుట.
వ. అని ప్రార్థించి యాంధ్రాంబునకు హరిచరణ స్మరణం బశరణం
బని నిటలతటఘటితాంజలి ఘై యిట్లనియె. 131

ఈ. రంగ రంగనాథ రంగేశ రంగేంద్ర
రంగశాయి యో పురాణపుగవ
నీకృపావిభూతి నీబంధుబంధుల
పాదధూళి మీఁదఁ బరంగఁ జేయు 132

సీ. అక్షిణ కిరుణాకటాక్ష వీక్షణ రమా
రిక్షితాపాంగ సారంగవిభుని
బద్ధిర్మృగాహరవశ్యతో వారగరుగ్రధ
సాత్విభామ తురంగ విభుని
శమినీభవత్స హస్తస్థామణి ప్రభా
గాఞ్ధరాజ త్తనూరంగ విభుని
బహుముఖబ్రహ్మాండ భాండ కాండంతత్స
రాచ రావలి బాహ్యరంగ విభుని
మానసంబునఁ దలఁచెద మన్తధ ప్ర
హరు సంతాపితా భీర చాగు భీరు
బృందసహకేళి ధామ కిలిందజాత
రంగ రంగద్విభుని శ్రీరంగవిభుని. 133

వ. అని వేడి తలంచిన. 134

సీ. శరణాగతావన స్ఫురణాసముల్ల
సత్కరుణాకటాక్షకింకరశుభుండు
కమలాకుచద్య యూవిమలానులేప
కుంకుమలాలి తాంకవక్షోవిభుండు

ప్రపదానిశాన తత్రప్రదాననాధిపద్వి

పదానవాహితాధికవిభుండు

శతకోటి రవివిభాతతికోటిహస్తితక్షిణీ

కోటిమానవాధికప్రభుండు

శక్తిహీనత వేశ్యామరక్తిః బూరలు

భక్తుపరితాప ముశుప నుద్యుక్తుః డగుచు

రంగదాత్మంఘ్రిన ర్తకీరంగదంత

రంగ వాంఛాప్రదాయి శ్రీరంగశాయి.

135

సీ. వెడదనెన్ను దుటిపై వేదురాకువెళువుతో

దిద్ది తీర్చినపట్టె తిరుమణియును

నామంపుఁబట్టెలనడుచు శుద్ధనువర్ణ

వగమై తనరుక్మీచూర్ణరేఖ

కంబుకంఠమునఁ బాగురుహక్షమణులతో

భాసితైడుతులసిపూసపేర్లు

మెఱుఁగారుపోక్కిల మెలవుతోఁ

దాల్చినసవ్యాస మగునొంటిజన్మిదంబు

గ్రొత్తవెన్నులిహంజిఁ గీల్కొలిపినట్టి

పసవుఁ గౌపీరమును బచ్చబట్టతడుపు

నమరఁ జిన్నారిచిఱుతపాయమున మున్ను

జగతి బలి వేడినట్టివేషము ధరించి

136

క. సారమణిఖచిత మగు బం

గారపుఁ దనగిన్నె వారకామిని కొనఁగన్

శ్రీరంగ దివ్యధామ వి

హరుండు స్వయమర్థచోరుఁ డై కొనిపోయెన్.

137

శా. కల్యాణైకనిదాన దానవజనఘ్న త్రాససత్కారితా

త్ప్రిత్యేంద్ర ప్రవితాన తానవయుత శ్రీవద్రజః పోషితా

హల్యశాపనదీన దీనజనరక్షౌ శాహరోద్భూతకౌ
సల్యగగ్భ దాన దానన కళాచార్యాన్వయగ్రామణీ.

188

క. బర్హితుంగమ జనకస

మర్హ ధనుర్దశేసయాభి యాత్రావేశా

నిర్హేతుక గౌతమముని

గార్హస్థ్యా చేదూడ కమల వినోదా.

189

మాలినీవృత్తము. ఉచితసుఖతిరుంగా యుద్ధధీరాంతరంగా
ఉదవిమలితరంగా భవ్యతేజోయుగంగా
విదితకపితరుంగా విధిమాయాకరంగా
ప్రదిరనిధినిషంగా ధక్తభవానుషంగా.

140

గీతి.

ఇది శ్రీమదానందస్తోత్రసూత్రీ భారద్వాజగోత్ర పవిత్రీ
శ్రీరామచంద్రకణాకరంగితవైభవ సారంగసృసింహ
మంత్రిపుగవతినూభవ పరిచితభగవద్భాగవతకైంకర్య

విధాన తిమ్మయాభిధాన ప్రణీతంబైన

నైజయగతీవిలాసం బనుమహాప్ర

బాధంబునందు తృతీయా

శ్వాసము.

పై జయంతి విలాసము

అను

విప్రనారాయణచరిత్రము.

దత్తుర్థాశ్వాసము.

- క. శ్రీత్రిభువన జవస్తుతి
పాతాళయవ ప్రసన్న భానవిరాజ
ద్ధాత్రీపరిచారికాధిః
చిత్రితమునిచిత్తధామ శ్రీరఘరామా. 1
- వ. అవధరింపు మట్ల దేవిదేవిగృహంబుఁ బ్రవేశించిన నతనిం గనుం
గొని యవ్వేష్యచూత యిట్లనెయె 2
- ఆ ఎందుకంటి వచ్చి తెవ్వరాయఁల పు సే
రెద్ది యిటకు రాఁ బడేమి యసిన
వేష్యమాత కనియె విజన కాలత్రీయీ
శ్రుతవలంబు శాంబరీవలంబు. 3
- ఉ. ఓయలివేణి యిప్పురినె యుండుదు నన్యుడఁ గాను విప్రనా
రాయణుకూర్తి శిష్యుడను రంగఁ డటందురు పేరు మీకు నేఁ
డాయన పంపినాఁ డొకయనర్థ్యసువస్తువు కొమ్మ యందుకొ
మ్మా యని గిన్నె నిచ్చె వెడమాయల వెల్లికి లంజెతల్లికిన్. 4
- చ. సతతము బ్రహ్మరుద్రసురసంయమిముఖ్యుల నాత్మమాయ మో
హితఃకుగఁ జేయుసామి వెలయింతిని మోహితఁ జేయ లేక చా

- కృతజనునట్ల తాను దనగిన్నె నొసంగను బంటుకోస మై
మతఃపరి వేశ్యచూత వెడచూయ లక్షణులు విష్ణుమాయకున్. 5
- వ. ఇట్లు గిన్నె నొసంగినఁ గైకొని ప్రమోదమానమాసనయై యతని
సంతోగప్రహరమునకుఁ దోడ్కొని చని నూత్నరత్నకంబళాస్తరణం
బును సుఖానీసుని గావించి. 6
- గీ జాలవల్లికితోడ బాంబుల నెల్ల
నాకులును గైరనెల్ల గంధాక్షతములు
గప్పుముఁ బైఁడి చెఱుగుల దువ్వుటియును
నెదుటఁ బెట్టిన నన్వూరి డిట్లు లనియె. 7
- క. ఓకామిని విడిచి మేటికి
మాకు నదా బ్రహ్మచారి మహి నది మీరు
న్నా కొనఁగ రాదు మేమున్
గైకొన నచితంబై యనిన గామిని పలికెన్. 8
- క. మీ పొల్ల కున్న మీయయ
గారికి నుండనిన నతఁడు గణికాంగికితో
నారికి నిచ్చుట మాకప
చారము వారలును బ్రహ్మచారులు గార. 9
- వ అని పేశ్యాంబ వటస కీర్తనయె 10
- ఉ. మఱ్ఱత మ్రోతే పూపని చు మూసలన్ జళింపఁ బూని నీ
వెట్టితనాలు మాన పని నేడ్కు నిటఁడఁగ నింటనుండి దాఁ
జిట్టుగఁ గోపగించుకొని చెప్పఁగు చేయఁడు లేచి పోయె మీ
వెట్టియగారు మంచుగురువే కలిగెం జను వెల్లు చెప్పనో. 11
- చ. అలుకలు చాలు రమ్మనవయూ యయగారిఁ దమమ్మ కింత బు
ల్వులకుఁ బనేమి తాఁ దొలగి పోయెనయప్పటినుండి పిల్ల యుం
బలుకదు మమ్ముఁ గూడి పెనుబండుగు చేయ దిదేటి కింటిలోఁ
గలహ మటాదుఁ బల్క నలకైతఁపమాణమకుండు దానితోన్. 12

క. నే రమ్మనిన స్వచ్ఛునె

మీరలె పిలువ దగుఁ గాక మీయల్లునిఁ దో

తేరఁ దగువారిఁ బరిపుడు

మీ రెఱుంగనితగవు గలఁచి మేదినియందున్.

13

క. నావుడు సవ్యేశ్యాంబిః

యావటునిర జూచి పిలువ నంపఁ గదే నూ

యావి యతఁ డింత కేయెడఁ

బోవునో తావేఱుంగ మెటకుఁ బోదుచుటన్నన్.

14

ఉ. ఏమెడ కేల పోవు నతఁ డెవ్వరికైనను జిక్కివాడె తా

నాయన మీకు నీవఱకు వచ్చినయ స్పృహ దిద్ది దా సుఖో

పాయత నున్నవాఁడు శ్రుతిపారము సేయుచుఁ దోటలోన నే

మాయయగారటంచు నలమాయలమారి చనెం దటాలునన్.

15

క. దయ యెటువంటివో రంగే

శయనునకును దానుపై నిజశ్రీపాద

ద్వయిఁ దద్వేశ్యాగారము

గయకంటఁ బవిత్రీతంబు గా నొనరించెన్.

16

గీ. అటుల వటుఁ డేగ నంత నక్కటలమతులు

పసిడిగిన్నియఁ జూచి యహ్వాలు కేడ

దిట్టవస్తువు మసలఁ గనట్టనట్టి

రీతివలె నున్నయది నీనిరీతి యనుచు.

17

క. చెన్నారం పసిడిగిన్నియఁ

గన్నారం గని యు సమ్మక పరీక్షార్థం

బస్సారీమణు లపు డది

సొన్నారిం చిలిచి తెచ్చి చూపించుటయ్యన్.

18

గీ. అతఁడు నది చూచి దానిపై వితిత మైన

శంఖ చుక్కాంకముల విలాసంబువలన

దేవధన మాట దెలిసియుఁ దెలియనట్లు

గిన్నె మేలైన దిడ్డి పదాఱ్ఱున్నె పసిడి

19

క. మీవెలది కూడఁబెట్టిన

రోవెలఁ జేయించుకొంటిరో మీ కెవరో

రోవాటున నిడిగొ విటుల్

తా వెట్టిదొ యనిన వేళ్ళతల్లి యతనితోఁ.

20

సీ. మా దేవదేవి సహోదరియును దాను

నిజితేశుఁ డగుచోళనృపతిఁ గాంచి

యాతనికడ గీతికావళుల్ వినివించు

నవ్వేళ నోడబేహరి యొకఁడు.

నృపతికి గిన్నెఁ గానుక చేసి పొడగన్న

సంగీతవిద్యాప్రసంగవేళ

వచ్చినదగుట న వ్వసుమతీనాథుఁడు

నుచితజ్ఞుడై మాకు నొసఁగెననిన

పటోక్తులకు నట్ల తప్పదనుచు

వాఁడు మెయిలొని యేదాత యీఁడు మీకుఁ

గోరినపదార్థమని తాను వారిఁబొగడి

బాహిరంబున నావశ్యతోహరుఁడు.

21

వ. తదనంతరంబ.

22

క. వీడము గంధములిడి యా

నాడింధము ననిచి తజ్జనని నుతతో నో

చేడియ యిన్నా శ్మైలుఁగము

బోడఁడు బంగారుపెట్టెపోఁ బరికింపన్.

23

గీ. ఇంతబంగారుగిన్నెయ సంతరించు

వాఁడు దీనికి జోడై నవైడిపల్కె

రంబు చిటిపొటిగిన్నెలు చెంబు సంత
రించకుండునొకో యచ్చు యెంచుకొచ్చు.

24

గీ. మండగుడి పేర సగరాసమండు నితని
తండ్రి లక్షాధికల యాతలను గడించి

కట్టిసొమ్ములు గంబోలు కట్టి వెన్నె
గలవా యన్నియు నొయ్యి నుండు గొనగ.

25

వ. అని యతని మగుడు చిలువె కలచి.

26

శ్రీ విప్రనారాయణు దోడై వేశ్యచూత కావేరిం బుచ్చట.

క. శ్రీరంగి బంపుదమొ మన

గారిం బంపుదమొ యంబిం బుత్తమొ కా

వేరిం బంపుదమొ య

ల్లారిం బంపుదమొ యని తలచి వారలతో.

27

క. ఆరయ సమయోచితవా

చారచనప్రాధి మిగుల సడిసన్నది కా

వేరియ కుంఠనపని గడి

దేరినయది పంపవలయు దీనినె యనుచు.

28

సీ. గమకించుచు రివాలము లోన గీలించి

యన్నరంబుగ నోరకొప్పు దిద్ది

నాభినామంబు నెన్నడును గన్తురేఖ

మోనుగాఁ బాపట మోయఁ దీర్చి

తాటంకవలయమధ్యమున జెందొవవువ్వు

లవలంసకముగాను హత్తుకొల్పి

మడుగుజెంగుచు పావడమీద వెలిపల్లు

చీర కుచ్చెలు నేల జీలు గట్టి

మోలుగుదీరెము దొడ్డుకొలుయు బెట్టి

దండతాయెతులును సొగండ్ లునిచి

కేల గాజులు నాడ నరాలు దొడిగి

ప్రేమఁ గై నేసి యద్దాసఁ బొపు చేసి.

29

వ. అప్పు డమ్మదుసలి యిట్లనియె.

30

గీ. ఏడునపు కోవగించుకొని నిల్లు వెడలి

పోవుచిన నట్లు దానఁబోడ పోయి

తోటలో నున్నవాడెట్లు బోటి నీవు

సమతిలఁ బల్కి యతనిఁ దోడ్కొమ్మటన్న.

31

క. అమ్మాటకు నది యిట్లను

సమతి కాకేమి పిలువ సమ్యక్ గదా

రమ్మనియిం దే జూచును

బమ్మఁడు నావెట్లఁ బెద్దపరుగున వచ్చున్.

32

క. వలపుఁ గలయంటుగాడికిఁ

బిలుపే దేవేంద్రీపదవి ప్రియురాలు దను

స్థిలిచె ననువార్త విన్నను

నిలిచిన వో నిలువనేర్చు నే నిముసంబున్.

33

వ. అది యెంతపని యిప్పుడే తోడితెత్తునని చని యవ్వినానారాయ

ణుం గనుంగొని యిట్లనియె

34

గీ. ఊంగవలె వచ్చి యిచ్చట ఊంగినా వ

దేమయా బావగారు పెద్దామె కోవ

గించినందులకా బళా మంచివాడ

వేమ నందును ముసలాపె యేవివేకి.

35

ఆ. అప్పు డిల్లువెడలి యటు వీధికై నీవు

పోవ దేవదేవి పొగిలి మిగులఁ

దల్లిఁ గోవగించి తమరిఁ బిల్వమటంచు

సంపె నన్ను నీవు సంతలోన.

36

- ఉ. ఎక్కడఁబోయిలో యెఱుంగ కేనుచు వెంటనెవచ్చి యప్పు డే
దిక్కున నిన్నుఁగానక మది న్స్వేతగందుచు దేవుఁడైన నీ
బిక్కిగ మెత్తుచో నటనపల్లలవాడల నింతసేపు నీ
యిక్కువ లన్నియున్వోకి యే నిటవచ్చితి లేచి రావయా 37
- వ. అనిన నతం డిట్లనియె. 38
- క. రమ్మనెనా మఱి యేరునె
బిమ్మట నీయక్క నీకుఁ బెరుమాళ్ళా నే
యమ్మ నదలైనె యాబిడ
సప్తుతి నే వచ్చినానా సకియరొ చెపుమా 39
- క. మీయక్క పిలుపు మనెనో
మీయమ్మయుఁ బిలుపుమనెనొ మృష లాడితివా
మీయక్కతోడు నీకుఁ
మీయప్పుకుఁ దప్పుదువు నుమీ కావేరీ. 40
- క. అని మఱియుమఱియు నిట్లడి
గినమాటలె యడుగుఁ బ్రయసభివార్తల నూ
తనతం బునరుక్తముగా
వినునది కాముకులమదికి వేడుక గాదే. 41
- ఛ్చివిప్రనారాయణుఁడు మూల దేవదేవియింటికిం జనుటకొ
క. మధురములు సతులవలపులు
మధురంబులు సతులముద్దుమాటలు మిగులక
మధురము తా వలచిననతి
మధురములు తదీయదూతిమాటలు మఱియుక. 42
- వ. ఇవిధంబున శపథపూర్వకంబుగాఁ దన్ను నడిగిన నవ్వడుగునకు
వినయసంభ్రమంబున గంభీరవాగ్విజృంభణంబుగా నాశంభళి యి
ట్లనియె. 43

క. మాయుక్కు పిలుపుమనియెను

మాయమ్మముఁ బిలుపుమనెను మాయయతోడే

మాయంబికమ్మయా నే

వే యిక్కఁ బదవ హ్య యేని వేగన బొరలన్.

44

వ. నాపుడు నెఱిండు తొన ననంబున.

45

క. రమ్మనక పోదు తాత్ప

ర్యమ్మధికము దేవదేవి కది నచుజంబే

యమ్మునలి పేరెఱన్ముది

రమ్మనెననుచూట నమ్మరా దెప్పటికిన్.

46

ఆ మునిలిదానిచూట వెన నమ్మి పోరాదు

పోవ కుండు రాదు దేవదేవి

రమ్మనంగ దీని కెమ్మెయినుండుఁ గా

ర్యమ్మటంచు సంశయమ్ము నొంది.

47

గీ. దైవయత్నము లేక చెందవు శుభాశు

భములు దైవంబు- ఒరిహరింపంగ రాదు

ప్రాణి ప్రార్థకర్మంబు దీనికేమి

కొంచ కైన్యము గాఢమ్ములచుఁ జరియె

48

వ. ఇట్లు చుచుదొచినకుతనిం గనుగొని దేవదేవి యిట్లనియె.

49

ఉ. ఆయె మఱిమి మంచి గుగువోయయగారవె యట్లు పోదురా

మాయలవానికి న్వలపు మాయ మటన్నది నిక్కమయ్యెము

న్యాయమ యేమటన్న నగ్నవై వినుచుందురు గానిపాటిగాఁ

జేయరు శాంతి దాల్చి గుణశీలురు మీరలుగంగఁ జెల్లునే.

50

క. నాపేరఁ బెట్టి నిన్నను

నీపేరం బెట్టి నన్న నిష్కరములు వా

చాపరుషము లాడిన నే

లోపలిలాహిరిజనంబులోఁ జరియింతున్.

51

క. మొదలె సివనెట్టి యటువై

ముదిమది నెసఁ దప్పి కోపమున నాడిన నీ

పది గురుతు చేసికొని యరు

గుదువా నే గాక యామె గుఱుతా నీకున్.

52

ప. అని యిట్లు దేవదేవియూరడించిన వదీ కూఁబ చను దెంచి యిట్లనియె

ఆ. నవ్వు చేసికొందు నామాట కలగరు

వృద్ధులందుఁ బెద్ద పెద్దదొరలు

దేవరట్లమీరు శ్రీవైష్ణవులు మాయ

వజ్రమాట లెగ్గు పట్టఁ దగునె

53

ప. అని యివ్వధంబున న్నవ్వుపిశాచి యతిశాంతి గాఢై సాంత్యనవచ

సంబులు పలుకంగనుంగొని యతండంత రంగంబున నుని యంతి

యు దేవదేవికిఁ దనయం దనురక్తిగలుగుట నెఱింగి పుత్రిక నత్రిక

మింపలేక ప్రియోక్తులాడుటగా బావిఁచుకొనియె.

55

క. కేవలవైశ్యభ్రాంతుఁడు

భూవలయము దిరుగఁ గన్నసోలిక వశుఁడై

తావలచినట్టివానిక

స్త్రీ వలచినయట్లుండుఁ జిత్తముగోసన్.

56

ప. అంతరంగ.

57

గీ విటశిఖామణియైనయ వృటుశిఖామ

ణికిని సంపంగనూనియ నెలఁత శిరసు

సంఘఁ గేల్దోయి తాళంబుఁ తిశయిల్ల

బోషితలమీఁదఁ దాండవం బాడు చుండ.

58

గీ. ఇవ్విధంబున శిర సంతి యంగమర్ద

సంబు గావించి మాషచూర్ణంబుఁ బ్రామి

మజ్జనం బార్చి చెంగావిమడుగు లిచ్చి

నామములు పెట్టుకొనఁ జేసి ప్రేమ నలని.

59

గీ. గంధకర్పూరికస్తూరి కావితేప

నాదుల నలంకృతునిఁ జేసి యవలఁ దాను

శిరను మజ్జన మాడి నల్వరుస వన్నె

వీడ్చుకొని తన్మనోవాంఛ దీర్చె సంత.

60

ఛిన్మబంగారుగిన్నె లేదని యర్చకులు జియ్యరున కెఱిగించుటఁజి

మ. అట రంకేశ్వరునర్చకు ల్నియత మానద్దేవు మధ్యాహ్నమ

ప్పటివై వేద్యమువేళ దేవళములో బంగారపు గోర న

ప్పటిచోఁ గానక చుచలాత్మ లయి లో బల్బుండనం బాదిగాఁ

దటసంస్థానము లెల్లఁ జూచి యటువైఁ దత్పత్ర) లేకుండినన్. 61

గీ. వారలును దేవళపుటధికారి యైన

జయ్యగారికి విన్నవించిన నతండు

నదరిపడి లేచి మఱియును వెదకవలయు

ప ట్లరిసియెందుఁ గానక పఠితపించి.

62

క. గిన్నె యిట మన్ను దేవర

సన్నిధి నేఁ గంటి వింతిజను లీలో నే

కన్నపు డొంగలునచ్చిరె

మిన్నక యీగోనివారె మ్రొంగి రటంచుకొ.

63

క. బడిపనులవారి గొల్లల

గుడినంబుల జంగవరుసఁ గొని చేకొలఁదికొ

బడిమారెఁ ద్రిదండంబున

నెడమఁ గుడి న్నారసింహ మెత్తినరీతికొ.

64

గీ. ఇట్లు గోలాహంబుగాఁ బెట్టఁ బెట్టి

వీర సందట నచట మెయ్యొక చేసి

ముప్పు మైసయారివేరప్పు మదికిఁ

బుట్టి యతిఁ డేగఁ దలవరికొట్టమునకు.

65

నీ. కొన ముక్కువైనుండి కనుబాష్టలకు వెళ్ళ
 నాభినామాబు సన్నముగఁ దీర్చి
 చెవిచెంత కొరగ వేసిన కోరిసిగనందు
 తెల్లచెంగులబట్ట వెళ్ళి గట్టి
 అనుకువేళ్ళను గంధమును నాభినుండి
 మూపులదాఁక బ గారు పూతఁ బూసి
 చెఱఁగుదిక్కునఁ దోఁక చెఱఁగు దూలఁగ
 నీలికాసెచే హనుమంతు కాసె వేసి

తొడవుఁ గత్తులు గుదెలును గడల నొంటి

పోకవీడము లమర మైతే కరముల

నొంటరులుగొల్వఁ దలవరి మంటపమున

సధిససించిన దండనాయకునిఁ గాంచి.

66

వ. తీర్థప్రసాదంబు లిచ్చిన నతండు ప్రత్యుద్ధానంబు చేసి యందు
 కొని వేంచేసిన పయోజనం బేమి యని యడిగిన నతం డట్లు
 నియె.

67

గీ. అనసరము తెల్ల ముగియ ననంతరమున

రాత్రీ పవళించువేళ శ్రీగంగశాయి

యానవా లారగించు పదానువన్మె

బంగరపుగిన్నె పోయెను బట్టపగలు.

68

క. అనన్తత స్వామికి నిజ

దానుడ వై నట్టిసీపు తలవరిపని యం

జ్ఞాసిద్ధిఁ జేయఁ గోవెల

లో సామ్రాట్లు లైన నిన్ను లోకులు సగ రే.

69

ఉ. పోనడ లేదు గిన్నెఁ గొనిపోయిన మ్రుచ్చులు నూరు వెళ్ళ
 లోనె యడఁగి యుండు పురిలో వెదకింపుము చీకటిం బర

స్థానము నేయ కుండ నిక సన్నిధి మా కవరాహ్న కాలనే
వానియమం బటన్నఁ దగువారలఁ బంపి యతండు చయ్యనఁ. 70

గీ. ఊరఁ గల్గినయగసాలివారి నెల్ల
నింటివద్దికి నొండొరు నెఱఁగకుండ
రేయిఁ బిలిపించి శ్రీరంగశాయిగిన్నెఁ
దన్మరుఁడు దీనినట్టినిధంబుఁ జెప్పి. 71

క. కంచును రాగియు నెండియుఁ
గాంచనమును సూక్తికాదికము లగుమణులుం
బంచాణమువారిండ్లకుఁ
గొంచక కొనివత్తు రమ్మకొనుటకుఁ జోరుల్. 72

క. అట్టియది మాకు నెవ్వఁడు
నెట్టన నెఱిగించు నాతనికి నిచ్చెద నేఁ
గట్టినయీమప్పటి నే
నెట్టియెడఁ బ్రచుర మతని నెన్నఁడుఁ జేయఁ. 73

వ. ఇట్లు పట్టణంబునం గలలోహ కారకుల కెల్లఁ బ్రత్యేకంబుగా రహ
స్యంబునం జెప్ప నట్టియెడ. 74

గీ. అందు వేశ్యాగృహంబున హైమపాత్రఁ
గన్న యగసాలిబత్తుఁ డాగిన్నెనుద్ది
నేకతంబునఁ దలవరి కెఱుక చేసి
చనియె ఘనమైన మెచ్చుఁ గైకొని ముదమున. 75

వ. దానికిఁ బ్రహేదమాసమాససుంధై తలవరియు నమ్మరునాఁ డరు
ణోదయంబున. 76

సీ. చలదయఃపత్రికోజ్జ్వలదండకాండముల్
ఘల్లుఘల్లు మనుచు ముంగలఁ జెలంగ
నునుపారఁ జికిలి చేసినవిచ్చుకత్తులు
తపనదీప్తులఁ దళత్తళ యనంగ

హనుమదాకృతులు వ్రాసినకంచుటరిగలు

జాళించురవళిచే డాలు మించ

నడరుగోపులమోత కదరి నల్లిక్కుల

నార్తరాసముల వాయసము లరుగ

ముండటను గంచుకొమ్ము మిన్నంది మొరయ

జారచోరులగుండియల్ జల్లసంగ

వెడలి కోలాహలంబుగా వేళవాటి

జేరి యప్పట్టణముతలవారి గాంచె.

77

వ. అందు.

78

సీ. ఎఱమట్టిపూతచే మెఱుగారుగోడల

బై కింద నున్నపుటటియలును

ద్వారబంధమున సిందూరంపుబొట్టును

గడవ్వై బసపు నక్షతలచాలు

భిత్తిభాగమునఁ గొన్నెత్తురుజట్టలు

చూరుల మాంసంపుదోరణములు

తీనవై నంబి కాదేవిసాత్రంబుల

బూజ చేసినమద్యపూర్ణఘటము

గలిగి ఘనసారకిస్తూరికానుగంధి

గంధపుష్పాక్షతార్చనబంధురాభి

నవకలశభాసిగృహదేవధవనసూచి

తేందిరం బై నయావేశ్యమందిరంబు.

79

దేవదేవియింట బంగారుగిన్నె దొరకుట.

వ. కని తదియబహిర్ద్వారప్రదేశంబునఁ దాను నిలిచి పరివారజననివ

హంబు సంతర్కహంబు శోధింపం దగువారిఁ బనిచినంజనివారును. 80

క. అందులఁ దగినగృహంబుల

కందువ లన్నియును వెఱుకఁగా నొకచోటం

జందనపుమందసంబునఁ

గుందనపుంగోరఁ గాంచి కొని చని దానికా.

81

క. తలవరియెదుటం బెట్టిన

నలవేశ్యఁ తదీయమాత నగ్గిన్నియ జి

య్యలకడకుం గొని చనఁగా

లలనామణితల్లి వారలకు నిట్లనియెకా.

82

క. ఇటు లేమి యెఱుంగ మేమియు

విఱుఁ డొక్కఁడు గిన్నె మాకు వేడుకతోఁ దా

నిట దెచ్చి యిచ్చి యింటను

విఱుఁడై యున్నాఁడు దగ వివేకించవయా.

83

వ. అస విని యత్తలవరి యతని దోడితెం డని నిజభృత్యులం బనిచి

నం జని వారలు తదీయశయనాగారంబున నున్న యవ్వినారా

యణుం గనుగొని.

84

క. దండము దండ మిదెవ్వరు

తొండరడిప్పొడులు గిన్నెదొం నైనారో

రం డిట వేంచేయుం డిదె

దండ మిడ న్వచ్చినాఁడు తలవరి మీకుకా.

85

ఛో తలవరి వివ్రనారాయణుని గిన్నెతో జియ్యరు కప్పగించుట ఛో

క. అని బహువిధముల సోల్లు

తనముల నాడుచును దొంగనాసామిని

గొబ్బున వేంచేయుం డనుచును

జని యతని జియ్యగారిసమ్మొఖమునకుకా.

86

వ. తోడ్కొనిచని యత్తలవరి వారల నక్కనకసాత్రంబుతో జియ్యల

కొప్పించిన నతండు వేశ్యం గనుగొని యగ్గిన్నియ మీకునేక్రియం

జేరె నెఱింగింపు మనిన నవ్వినారాయణుం జూపి యది యి

ట్లనియె.

87

సీ. ఈదాసరయ్య తా నేఁడాదినుండి

మాదేవదేవికి విటుండై వసించుఁ

దోటలో బిక్షమెత్తుచుఁ బ్రసాపడుచున్న

వాని నింటికిఁ దెచ్చె వలపుచేత

నెదురు పెట్టునుగాని యెఱుంగ మీతనివంకఁ

బడెడుబియ్యము స్వయంపాకమునకు

నెన్నఁడు విడమై నెమ్మది వటంచును

నేను గోపించి యిట్లు వెడలి

పొమ్మనినఁ బోయి యొక చిన్నబమ్మచారి

చేత గిన్నియఁబుత్తెంచె నాతఁ డితని

శిష్యుఁ డనియెఁ బరామర్శించుఁ డనిన

విప్రనారాయణుడు సభావితతి కనియె.

88

క. నా శిష్యుడిశిష్యుడు నే

నేకాంగిని లెస్స తలెలియుఁ డిది నిజమైనకా

శ్రీకాంతునిగిన్నియ నే

నీకాంతకుఁ దెచ్చియిచ్చు టిదియును నిజమే.

89

క. ఈమాటే గుఱిసేయుఁడి

యేమాటలకుం బనేమి యింక నావుడు న

జ్ఞామాతమాటలకు వే

శ్యామాత సరోపచేతయై యిట్లనియె.

90

గీ. రంగఁ డనుపేరు సైత మెఱుంగఁజెప్పి

యవ్వడుగు శిష్యుడను నేనటంచు వచ్చె

నతనిఁ గడు గట్టిచేసెను ననువుదొంగ

కేది గుఱి కల్లతో నిజ మెట్లుదోచు.

91

క. తనవంటిపిల్లసికయే

తనకుంబలెఁ దులసి పేర్లు తనవలెనే చా

దినతిరునామము రూ పీ

తనివంటి దొకింత నలు పతం డరయంగన్.

92

చ. వశి నదలిచినం బకుచువాడు భయంపశి యేడఁ జెప్పునో
తొడిఁబడ నందు నాని నిటఁ దోడ్కొని తేరక తానె వచ్చి యీ
గడునరిదొంగ మ మ్మెకియఁగల్గెడు శిష్యుఁడు లేఁడటంచు మున్
గుసికడ దృష్టము ల్పూరి కొఁ డొకశోధన దీని కెమ్మెయిన్ 93

చ. తెఱవల మే మెఱుంగును మే తెల్లని నెల్లను బాలటందు మి
ట్లరయఁగ వేడ్క కాఁడయి యిహయమునం జెలికానిచే మముం
జెఱిచెను బాయఁ జెట్టి యిలు చేర్చెను దేవరసాముఁ దెచ్చియీ
యటవకువాటి యింతయురి యహంని కానక మోసపోయితిన్. 94

క. అని యిట్లు దేవదేవిజ

నని నాన్యములును విప్రనారాయణుఁ డా

దినమాటలు విని విస్వ

జ్జనముల నజ్జయ్యి ధర్మసభఁ గూర్చిరచెన్.

95

వ. ఇట్లు గూడిన విద్యత్పభాజనుల గొండఱు విప్రనారాయణుం
గనుంగొని. 96

చ. వటుండఁజె యగ్రజన్ముడఁజె వైష్ణవుఁ డొనట తాను గ్రమ్మఱ
న్విటుండఁజె దేవతాధనము వేశ్యకు మ్రుచ్చిలి యిచ్చినాడట
యిటువలె నొను భ్రష్టుఁడు హాకి జగదీశ్వర రంగ రంగ యీ
కుటిలుచిచేత వైష్ణవులకుం దలవంపులు చేసె దిక్కులన్. 97

మ. అభియాతు ల్దద లీమతంబునకు మాయావాదు లాత్మీయదు
రవ్యభిచారం బది మేరువం లయిన మాయస్థిగ్య తే దండు పె
ల్లభియొగింపుదు రస్యదుష్కృతము గోరం త్రెనఁ గొండంతగాఁ
బ్రభువులే హస్యరసప్రియు ల్మనల నీసా త్రెన మన్నింతులే. 98

వ. అని యిట్లు హరిదాసు లయిన శ్రీ వైష్ణవజనంబులు మనంబుల
ఘనం బగుభేదంబులొందు చుండ నన్వల నితరమతంబులవా రతని
నుద్దేశించి. 99

ఉ. చోరుఁ డనంగ రా దొరులసాములు మ్రుచ్చిలినం బ్రసన్నునిఁ
జారుఁ డనంగ రాదు పెలుచం బరకాంతలఁ గూడ వీ డనా
చారుఁ డనంగఁ గూడ దనిశంబును వేశ్యలతో రమించినన్
బోరన మీం లీతనికిఁ బూచఁడు బ్రహ్మధంబు వైష్ణవుల్. 100

వ. అని సోల్లుంతనము లాడు చుంకి రాసమచుంబున జియ్యరు సభా
సదుల కిట్లనియె.

గీ. పరంగ దేవరసామ్మ దేవరకుఁ జేరె
దొంగ యెలు వ్రామె నేమి యనంగఁ జెల్ల
దరసి శిక్షింపఁ కుంకిన నాత్మ పదిల
పశదు గావున మ్రుచ్చు నేర్పఱుపవలయు. 102

❀ సభాసదులు విప్రనారాయణునకు శిక్ష విధించుట. ❀

వ. అని మఱియు వేశ్యాంబపలుకులును విప్రనారాయణ వాక్యంబు
లును సభాంతరంబున సవిస్తారంబుగా వారలకుం దెలిపి ధర్మంబు
లెల్లుండు ననిన వారలు దమలోన. 103

గీ. పెట్ట లే దని తెర్కించునట్టి విటుని
వేశ్య లూరిక పిల్తురే విత్తమీక
హేమపాత్రికఁ జూచి కా కితనిప్పట్టె
నామములు చూచి పిలిపించినారె మరల. 104

క. ఏడాదిబట్టి వేడుక
కాఁడై యితఁ డింట నుండఁ గాని యితరుఁ డే
వాడు న్నే డని యీపూ
బోడి యనియె నితఁడు నట్ల పొందుగఁ జెప్పెన్. 105

క. ఈయర్థంబున గిన్నియ
నీయన యీవలయుఁ గాని యితరులకు వృథా
రోయిడఁ బనేమి యదవద
సేయక యిది ధర్మ మని వచింపుడు పెద్దల్ 106

గీ. ఏవ్వ రేనియుఁ గొనిపోయి యీక గిన్నె
నడిచి పోవదు వారింటికడకుఁ దానె
యొకలు గొనిపోయి యొసఁగఁ బ్రయోజనంబు
గలుగ దటుగాన నీతఁడీవలయుదీని 107

ఉ. కొంచక రేయుచు బలువ గోవెల కీతఁడు పువ్వుదండ ల
ద్రించు నెవంబునం బృరిచరింపుచు నుండినటుడి యెయ్య నే
పంచకు బొంచి యచ్చకులు వద్దఁ దొలంగిన నందు చూచి లం
కించఁగ నోపు నీపసిఁడిగిన్నియ సంశయ మేల దీనికిఁ. 108

న. అని నిశ్చయించి యువ్విప్రనా గాయపంచదుఁ జోరత్వం బాపా
దించి సభాసకులందఱు నేత్యంబున సత్తైఱంగు జియ్య కెఱిం
గించిన విని యతుడు దీనికి దగుశాస్తి యెట్లుండు ననిన వార
లిట్లనిరి. 109

ఆ. ధనముఁ గొనుట యొండెఁ దలగొలుగుట యొండె
నాలయంబు వెవల నడుచు టొండెఁ
గాని చుపఁ దగినకార్యంబుఁ జేసినఁ
జంపఁ దగదు విప్రజాతఁ బతికి. 110

క. అని విజ్ఞానేశ్వరునివ
చన మున్నది గాన సట్టిశాస్తి యొకటి యీ
యన కొనరింపం దగు న
య్యమవునఁ జేయించి పంప నగు నొండెడకఁ. 111

ఆ. ధనము నెరయ లేదు తల మున్నె గొటిగించు
కొన్నవాఁడు గాన నున్నతలఁపు
లుడిగి నీమ వెడల నడచుటె శాస్త్రోక్త
కితఁ యితని కట్ల నేయుఁ డనుచు 112

శా. ఈమాడ్కి న్లుడిజియ్యోడ సభవారేకోక్తిగా నాడఁగా
నామాట ల్విని దీనసప్రమదనుం డై విప్రనారాయణుం

డీమ నేటికి దొంగ నై చనిన న న్నెవ్వారైన మన్నింతురే

సీమన్ సిద్ధము నాదుదేహము విసర్జింతు వ్హరిప్రీతిగఁ.

113

వ. అని యిట్లు తనుత్యాగంబునకుఁ గృతనిశ్చయంబై.

సీ. అరియు శీతాంశుసోదరియును నజుడును

వాలు నిల్లాలుఁ దొల్పాల్లు నగుచు

హరుడు సండజకులేశ్వరుడు సాగరుడును

దేహంబు వాహంబు గేహమగుచు

నరుడు కంసక్షమావరుడును మరుడును

మిత్రుండు శత్రుండు పుత్రుండగుచు

హేమంబు శిఖిపించదామంబు నామంబు

పొంబట్టుఁ దలచుట్టు బొట్టు నగుచు

గొన్నభమణీవరంబు గంగాధురంబు

కేంపుపతకంబు పాదంబు సొంపునగుచుఁ

వెలయు నేదేవుఁ డాదేవు నిలిపె నాత్మ

రంగనాథుఁ ద్రిలోకాంతరంగనాథు.

114

వ. ఆసమయంబున.

115

ఛిశ్రీరంగనాథుడు సభకు విచ్చేయుటకుఁ

సీ. నికటాక్షశశిభాను లొకట సహస్రమా

కరముల శంఖచక్రిములు మెఱయ

శ్రీకాంత వక్షస్థలీకాన్తుభంబున

బంగారుపరీతిమ నాఁ బరీతిఫలింప

ఛత్రాయమాన శేషభణామణిప్రభ

దిననాథదీప్తులఁ బొనుగుపఱుప

నాయుభక్షణమునీశ్వరులు సురలు సంఘై

సరసిదంబులకును శిరసు లొగ్గ

వానవానలయమదై త్యవరుణవాయు
వై శ్రీవణశర్వగీర్వాణవరులు గొలువఁ
గరుణఁ బ్రత్యక్షమయ్యె భక్తప్రజాంత
రంగవాంఛాప్రదాయి శ్రీరంగశాయి

116

సీ. రభటిల్లుదివ్యదుందుభినినాదంబులు

గంభీరగరావిజృంభణముగ
నటియించునప్పరఃకుటిలాలకావళి
ప్రచురవిద్యుల్లతానిచయముగను
ప్రసరించుచేవతావిసరరత్నవిభూష
లమరేంద్రచాపవిభ్రమములుగను
వడి రాలుపూచే నెడడివానసోనలు

ధారాశ్రధారాంబులారముగను
విప్రీనారాయణాత్మభూమిప్రవృద్ధ
వేదనాగ్రీష్మసంతాపనోదనముగ
మెలఁగునంబరచరు లనుమేఘతతులు
గురిసె నప్పుడు మందారకనుచువృష్టి.

117

వ. అంత న విప్రీనారాయణు డాదినారాయణదివ్యమంగళవిగ్ర
హంబు లోచనానందంబుగా సందర్శించి రోమాంచకంచుకిత
సర్వాంగుండై సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి కేలుదోయి
ఫాలభాగంబునం గీలించి.

118

సీ. సతత్రీయీశిఖాచరణాయ శరణాయ

పావనాయ సురాధిపావనాయ
హరిదశ్వరజనీచరాక్షయ రక్షయ
శంకరాయ నిజాప్తశంకరాయ
సనకాదిహృదయరంజనకాయ జనకాయ
నాయకాయ గిరీశనాయకాయ

హేలాశయనశార్దూపేశాయ యీశాయ

కారణాయ సదాఘవారణాయ

దేవ రంగోశ తే నమస్తే సమోస్తు

దేవ మాం పాహి న హా త్వ మేవ శరణ

మన్యదైవం వినా త్వా మహం నవేద్మి

సర్వసాక్షీధవాన్ నమస్తమపివేత్సి.

119

క. కుధరధనుర్ధరముఖ్యవి

బుధరాజస్తుత్య మిమ్ముబొగడ నవిద్యా

త్సధరుడ ననర్తుడ నే

సధరస్పందన మొసర్ప కళలాధీశ.

120

క. నావయిని దేవతావి

త్రాపహరణనింద ప్రిప్తమైనది దీనిం

బాపి విమలాత్మ జేయు ద

యావర లక్ష్మీశ తిరిభువనై కనివేశా.

121

వ. అనిన నద్దేవుండు కోవెలపారుపత్తెంబున నధికారి యైన జియ్యరున
కిట్లనియె.

122

క. లీలావినోదమునకై

యీలాగున నేను వీరి నిరువుర రతిరా

క్మేలిం గూర్చితి మన్వస

మాలిక యితఁ డప్పరఃప్రమద యీసతియున్.

123

క. కోవెల నుండఁగఁ గైకొని

యీవెలఁదికి గిన్నె నేన యిచ్చితి నది గై

కో వచ్చునె మరలఁగ నా

యీవికిఁ దిరు గెందుఁ గలదె యెప్పటికైనన్.

124

వ. అని యానతిచ్చి సకలజనులు గనుంగొన నయ్యాదినారాఢిణుండు
విప్రీనారాయణు శరీరంబునఁ బ్రవేశించె నందుల కాశ్వర్యధుర్య
త్తై యఖిలజనంబు లతని కి త్యంతభయభక్తి విసయనంభ్రముంబు
లం బునఃపునరభివండునంబు లాచరించి రంత.

125

గీ. బ్రహ్మసభయెల్ల భక్తి నప్పరమవైష్ణ
ప్రాత్తముని బ్రహ్మరథమున నునిచి పట్ట
ణమున కేగించి రధికనంభ్రము మూల
జియ్య ముందఃకికొమ్మునఁ జేరి మోప

126

గీ. ఇవిధంబునఁ బట్టణం బేగి రఁగ
భామునిసన్నిధి కిరిగి యతండు దండ
నత్రప్రణామంబు లిడి తిరువాయిముడివీ
బంధసూక్తుల వినుతు లర్పణ మొనర్చి.

127

శా. ఆరూఢాత్మవయోమదాంధతను శంకాతంకముల్ లేక స్వే
చ్ఛాశ్రీతి న్నడు నేనొనర్చినయనాచారంబు లోఁగొంటి నీ
కారుణ్యంబున కేది మేర యని వక్కాణితు రంగేశ యో
శీరంగేశ్వర శాశ్వతశ్రుతిబిరస్సింహాసనాధీశ్వరా.

128

శా. శీరంగత్కుచకుంభపాలి శిఖరోచిర్భండలిన్ దుగ్ధపా
థోరాశిన్ దులసీవనంబునఁ ద్రిపాద్భూతిన్ బలెన్ మస్తనో
గారాప్తి న్విసియించి సంస్కరణమఃఖంబు నివారింపు మో
శీరంగేశ్వర శాశ్వతశ్రుతిబిరస్సింహాసనాధీశ్వరా.

129

వ. అనుచు సన్నుతించినఁ బునఃప్రసన్నుండై యతండు కోరినయట్లు
యొసంగి యద్దేవ దేవుం డిట్లనియె.

130

క. వనజభవవంశవర్ధన
ఘన మగునీపుష్పమాలికాకైంకర్యం
బున నీకుఁ గల్గు సంతత
ఘను మత్సామివ్యపదవి ముల్లోకములన్.

131

వైజయంతీవిలాసము.

1. వనశ్రీ న్నామకగోపికాజసరతివ్యాపార మేలల వే
దశమంబై వెలసె, దదీయనరణి ద్వత్పూణ్యచారిత్రము
దెసలం బ్రస్తుతి కెక్కు దీని వినినన్ విప్పించిన న్వాసికన్
రసనం బేర్కొనఁ గన్నవారలకు మద్రాజ్యంబు నేనిచ్చెనన్. 132

ఓశ్రీరంగనాథుడు విప్రసారాయణున కాశ్వారునామమిచ్చుటగ్గి
గీ. అనఘ తొండరడిప్పాడియనఁగఁ బరఁగు
నీకు నాశ్వారిపేరు నాఁ గాక యనియె
నతఁడు తొండరడిప్పాడియాళువార
లనఁగఁ బ్రఖ్యాతిఁ జెలువొందె నవనియందు. 133

గీ. జయ్యరును దేవదేవికి నెయ్య మెనఁగ
విహితవస్త్రాభరణ సమన్వితముగాఁగఁ
గనకపాత్ర సమర్పించి యనుపుటయును
నత్తలిరుఁబోడియు విరక్తచిత్తయగుచు. 134

క. పెరుమాళ్ళకు నాగిన్నియ
యిరుమడుగులపసిఁడి గాన్క యిశి తన కదియే
తిరువారాధనగాఁ గొని
సిరివరు రంగేశ్వరుని భజింపుచు నుండెన్. 135

ఉ. న్యాయగుణప్రదీపన వనచ్ఛవిలజ్జిత భారతీభవా
న్యాయతనవ్యదేహ చరణాబ్జకృతారిత తద్విదేహ య
త్యాయతబాహుదండ విహితాహవచండ నుబాహుదండ గా
ధేయమఖాధ్వరక్షణ నుధీజనబోధన యాధ్వరక్షణ. 136

క. దశరథరాజపురాజ
న్నశతకృతాగణ్య పుణ్యమందార ఫలా
న్నశరీర చావటంకా
రశరద్గర్జజ తేంద్ర రాజమృగేంద్రా. 137

